

VERSLAG VAN DE HOORZITTING, DONDERDAG 3 NOVEMBER 2022 (09.30 – 12.30 uur)

Zaaknr.: ACM/21/168317

Inzake: Code aansluittermijnen

Aanwezig namens ACM:

de heer [Vertrouwelijk]	voorzitter hoorcommissie en werkzaam bij de Directie Energie
mevrouw [Vertrouwelijk]	lid hoorcommissie en werkzaam bij de Directie Energie
mevrouw [Vertrouwelijk]	lid hoorcommissie en werkzaam bij de directie Energie
de heer [Vertrouwelijk]	lid hoorcommissie en werkzaam bij de directie Energie

Aanwezig namens partijen:

de heer [Vertrouwelijk]	VEMW
de heer [Vertrouwelijk]	Holland Solar
de heer [Vertrouwelijk]	Vereniging Doet
de heer [Vertrouwelijk]	Enexis
mevrouw [Vertrouwelijk]	Energie Nederland
de heer [Vertrouwelijk]	Netbeheer Nederland
de heer [Vertrouwelijk]	Bouwend Nederland
de heer [Vertrouwelijk]	NAL regio's
mevrouw [Vertrouwelijk]	Stedin
mevrouw [Vertrouwelijk]	Liander
de heer [Vertrouwelijk]	MRA-Elektrisch
mevrouw [Vertrouwelijk]	RVO
de heer [Vertrouwelijk]	Energie Samen/Nwea
mevrouw [Vertrouwelijk]	Liander

Verslag en Techniek:

mevrouw [Vertrouwelijk]	Verslagdienst ACM
de heer [Vertrouwelijk]	i.o.v. Verslagdienst ACM

Welkomstwoord en inleiding

De voorzitter opent de hoorzitting bij ACM over de aansluittermijnen, het ontwerp-codebesluit dat ACM op 7 juli jl. heeft gepubliceerd. Daarvoor is vanaf 14 juli een zienswijzenperiode gestart. Vanaf afgelopen oktober zijn ingediende zienswijzen gepubliceerd en daarvan hebben partijen kennis kunnen nemen.

De hoorzitting heeft tot doel om uit ontvangen zienswijzen onduidelijkheden weg te nemen en elkaars standpunten en meningen en de onderbouwing daarvan goed te begrijpen.

Gezien de grote groep aanwezigen leeft het onderwerp en hij zegt dank dat zij op de hoorzitting zijn.

Het wordt geen standaard hoorzitting. ACM wil begrijpen wat de standpunten van partijen zijn. De agenda van de hoorzitting ziet er als volgt uit:

Voorstelrondje

1. Eerste consultatievraag: grote projecten

2. 40-wekentermijn

Pauze

3. Congestie en oplevertermijn

4. Tweede consultatievraag: de beletredenen
 5. Derde consultatievraag: informatie
- Afsluiting

Ad de Krom maakt het verslag van de hoorzitting. Partijen krijgen geen gelegenheid om input te leveren op het verslag. Zij kunnen daarop wel een reactie geven, maar het verslag wordt daarop niet aangepast.

Alles wat wordt gezegd wordt gedeeld met de aanwezigen. Zaken die vertrouwelijk van aard zijn moeten partijen dus niet naar voren brengen.

Voorstelrondje

De voorzitter stelt zich voor als [Vertrouwelijk], werkzaam bij de Directie Energie van ACM.
Mevrouw [Vertrouwelijk] introduceert zichzelf als werkzaam bij de Directie Energie van ACM.
Mevrouw [Vertrouwelijk] geeft aan dat zij eveneens werkt bij de Directie Energie van ACM.
De heer [Vertrouwelijk] is werkzaam bij de Directie Energie en is projectleider van de codewijziging.

Mevrouw [Vertrouwelijk] vermeldt dat zij bij Stedin werkt.

De heer [Vertrouwelijk] is werkzaam bij Enexis.

De heer [Vertrouwelijk] brengt naar voren dat hij werkt bij Netbeheer Nederland.

De heer [Vertrouwelijk] laat weten dat hij de Vereniging Doet vertegenwoordigt, de branchevereniging voor exploitanten voor laadinfrastructuur in Nederland.

Mevrouw [Vertrouwelijk] vertegenwoordigt Energie Nederland.

De heer [Vertrouwelijk] zegt op te treden namens Energie Samen en Nwea.

De heer [Vertrouwelijk] spreekt namens Holland Solar.

Mevrouw [Vertrouwelijk] en mevrouw [Vertrouwelijk] vertegenwoordigen Liander.

Mevrouw [Vertrouwelijk] is van RVO en zit op de hoorzitting namens de stuurgroep Nationale Agenda Laadinfrastructuur.

De heer [Vertrouwelijk] vertegenwoordigt MRA-elektrisch en is secretaris van de werkgroep versnellen proces voor de elektrische laadinfrastructuur voor mobiliteit.

De heer [Vertrouwelijk] is manager laadinfrastructuur bij een van de NAL-regio's, de nationale agenda laadinfrastructuur. Hij vertegenwoordigt ook de NAL-regio's.

De heer [Vertrouwelijk] vertegenwoordigt Bouwend Nederland, de aannemers die in opdracht van de netbeheerders infrastructuur realiseren en de bouwers veel behoefte hebben aan aansluitingen.

1. Eerste consultatievraag: grote projecten

[ACM] licht toe dat de eerste consultatievraag gaat over het grootschalig aanvragen van kleinverbruikersaansluitingen. Partijen is gevraagd om te reageren op en concreet te onderbouwen waarom een uitzondering op die termijn voor grootschalige aanvragen van kleinverbruikersaansluitingen noodzakelijk zou zijn.

Op deze consultatievraag is eigenlijk tweeledig gereageerd. ACM heeft zowel reacties gekregen over grootschalige aanvragen voor kleinverbruikersaansluitingen voor woningen als voor laadinfra. Deze reacties zal zij dan ook op die manier tweeledig toelichten.

Met betrekking tot woningen heeft Bouwend Nederland opgemerkt dat het niet wenselijk is om een uitzondering te maken voor het grootschalig aanvragen van kleinverbruikersaansluitingen met betrekking tot woningen. Bouwend Nederland merkt daarbij op dat de woningbouwers zekerheid nodig hebben bij het aanvragen van aansluitingen van kleinverbruikers. En Bouwend Nederland

merkt op dat woonwijken gefaseerd worden opgeleverd, waardoor het zeer beperkt voorkomt dat aansluitingen in groten getale tegelijkertijd worden gerealiseerd.

Vervolgens gaat zij door naar de zienswijzen met betrekking tot laadpalen, waarvan het aantal wat groter is. Op dat punt is gereageerd door brancheorganisaties. Dat zijn Nwea, Energie Samen, Holland Solar, VEMW en Energie Nederland. Daarnaast hebben gereageerd Total Energies, de Vereniging Doet, de NAL-regio's en de NAL. En zij hebben allemaal gereageerd op het grootschalige aanvragen van kleinverbruikersaansluitingen met betrekking tot laadpaalinfrastructuur. Deze partijen benadrukken dat het voor deze laadpalen in grote mate nauwkeurig in te schatten is wat de doorlooptijden zijn van de aansluittermijn. Daarnaast geeft een aantal partijen aan dat de publieke laadinfrastructuur op dit moment een relatief klein onderdeel is van het totale werkpakket van de netbeheerders en dat de netbeheerders als reactie op de versnellingsgids hebben aangegeven op dit moment nog geen knelpunten te zien voor de uitvoering van dit proces. Dit schept volgens partijen het beeld dat de uitrol van de laadpaalinfrastructuur een lage prioriteit heeft voor de netbeheerders en de partijen stellen voor om de uitrol van de laadpaalinfrastructuur te versnellen door de realisatie of de aansluittermijn voor laadinfra specifiek te verlagen en als aparte categorie te beschouwen. Hierop is het voorstel van partijen 6 tot 12 weken. Dat voorstel is afhankelijk per partij. En partijen benadrukken dat de uitrol van elektrisch vervoer niet haalbaar is met de gestelde 12 weken voor wijzigingen en 18 weken voor nieuwe aansluitingen uit het ontwerpbesluit van ACM. Netbeheerders hebben in de beantwoording van de eerste consultatievraag zich voornamelijk gericht op de grootschalige aanvraag met betrekking tot woonwijken en multisite klanten. Netbeheerders geven aan dat het volgens hen wenselijk is om voor de grootschalige aanvraag voor kleinverbruikersaansluitingen aan te sluiten bij de te bepalen termijn onder de categorie groter dan 10 MVA. Dit betekent dat de netbeheerder en aanvrager een nader te bepalen aansluittermijn overeenkomen.

De voorzitter lijkt het goed om eerst het woord te geven aan de heer Jongbloed, aangezien de netbeheerders voornamelijk hebben gereageerd met betrekking tot woningen. Hij vraagt wat de zienswijze van Netbeheer Nederland is met betrekking tot laadpaalinfrastructuur.

[Netbeheer Nederland] geeft aan dat netbeheerders kennelijk in hun zienswijze expliciet woningen en multisites hebben genoemd, maar in het gedane tegenvoorstel in de bijlage gaat het gewoon om kleinverbruikaansluitingen. Dus die als cluster te beschouwen voor kleinverbruikaansluitingen. Daarvan hebben netbeheerders gezegd daarvoor aan te sluiten bij de grote aansluitingen groter dan 10 MVA. Niet zozeer omdat het lang moet duren, maar omdat het allerbelangrijkste is dat die projecten op elkaar afgestemd worden en kunnen worden. Bij Bouwend Nederland las hij dat bouwers zekerheid nodig hebben en volgens netbeheerders is die zekerheid eerder te bereiken door te stimuleren en te benadrukken dat die projecten in gezamenlijkheid ontwikkeld moeten worden in plaats van om te zeggen dat het in 12 weken moet. De reactie van de netbeheerders is er vooral op gericht om vroegtijdig met projectplannen te komen, zodat die goed op elkaar afgestemd kunnen worden. Ook omdat de ervaring is dat in de openbare ruimte voor die kleinverbruikaansluitingen, zeker bij grote projecten, ook steeds meer eisen worden gesteld vanuit de Omgevingswet. Dus het vergt meer werk om die grote projecten te realiseren en de oproep van de netbeheerders is om die vroegtijdig op elkaar af te stemmen. Dat is de beste wijze om het ook op het moment van realisatie van de infrastructuur of van de woningen waar het om gaat die aansluitingen gereed te kunnen hebben. Daarom maken netbeheerders geen onderscheid tussen woningbouw of laadinfrastructuur. Ben je iets grootschaligs van plan met kleinverbruikaansluitingen, kom vroegtijdig naar de netbeheerder en stem die projecten op elkaar af.

De voorzitter vraagt [Bouwend Nederland] daarop diens zienswijze te geven.

[Bouwend Nederland] volgt de logica van de gedachte om van grof naar fijn te werken. Die gedachte steunt hij ook. Alleen is in de huidige wijze waarop men met de materie omgaat dat niet goed mogelijk.

Er kan pas een aanvraag voor een aansluiting worden gedaan als er een concreet object bekend is. En dat is niet heel lang van tevoren. Woningen worden steeds met een kortere doorlooptijd gerealiseerd. De woning zelf staat tegenwoordig in een dag als het een prefabwoning betreft.

De bouwtijd inclusief fundering betreft een aantal maanden, in elk geval veel korter dan de doorlooptijd van de infra. Wat uiteraard wel bekend is, maar niet altijd bij de aannemer zelf, is dat er een wijk ontwikkeld gaat worden. Maar dat is iets dat bij de gemeente gebeurt.

Bouwend Nederland stimuleert dat gemeenten en ook projectontwikkelaars tijdig melden bij de netbeheerders dat er een groot project aan komt. Er is alleen nog geen goede manier om zo'n nog niet helemaal uitgedefinieerd project zodanig te melden dat het ook tot actie leidt bij de netbeheerder. Soms gebeurt dat wel, maar ook in een flink aantal gevallen leidt dat niet tot een follow up actie. Dus dan is wel bekend dat er een project aankomt en er zouden dan voorbereidende werkzaamheden getroffen kunnen worden. Zoals het verzwaren van onderstations, zodat als de concrete aanvragen komen er snel een vervolguitrol plaats kan vinden. Maar die werkzaamheden worden niet altijd gestart op basis van zo'n melding dat er een project aan komt, zonder dat exact bekend is of dat 3.000, 3.500 of 4.000 woningen zijn. En omdat dat pas heel laat bekend wordt matcht het niet helemaal met wat wordt voorgesteld met de praktijk buiten.

De voorzitter vraagt wat [Stuurgroep NAL] namens RVO en de Nationale Agenda Laadinfrastructuur daaraan wil toevoegen of wat haar eigen standpunt daarover is.

[Stuurgroep NAL] antwoordt dat haar reactie natuurlijk over de laadinfrastructuur gaat. Zij constateert naar aanleiding van wat [ACM] zegt dat er een grote discrepantie lijkt te zitten tussen wat laadinfrastructuurpartijen willen met de kleine aansluitingen, weinig weken doorlooptijd, en wat Netbeheer Nederland aangeeft die onder de grote projecten te scharen. Naar haar gevoel kan het dan een tijd langer duren.

Zij is het er wel helemaal mee eens om als je geclusterd gaat aanvragen dat in gezamenlijkheid te doen. Dat doet men ook graag vanuit de laadinfrastructuur. Maar de reactie van de netbeheerders dat laadinfrastructuur zo klein is dat het vaak niet een eigen domein is binnen netbeheerders laat iedereen twijfelen of het dan wel goed zal komen. Als je begint en precies weet waar die laadpaal moet komen, en dat die er ook moet komen, dan komt die ook snel. Maar als je geclusterd aanvraagt, dan weet je bijvoorbeeld dat in de komende jaren of in de komende twee jaar op bepaalde plekken allemaal laadpunten moeten komen. Dat kan natuurlijk wel gepland worden. Maar de doorlooptijd van een laadpaal van moet snel kunnen gaan als er een aanvraag is of als de aanwezige palen al bezet zijn. Dan heeft zij het inderdaad over een periode van een week of tien of wat eerder genoemd is.

[NAL-regio's] denkt dat de NAL regio's heel goed in staat zijn om de beoogde locaties voor laadinfrastructuur ver van tevoren aan te melden. Wat de NAL betreft is het dus een aansluittermijn van rond de tien weken en locaties zo vroeg mogelijk aanmelden. Dat kan goed samengaan.

[Energie-Nederland] zou bijna zeggen namens alle aangeslotenen te praten, omdat Energie Nederland samen met een heleboel andere organisaties een zienswijze heeft ingediend. Zij merkt op dat het voor de aangeslotenen het allerbelangrijkste is dat ze zekerheid hebben over de aansluiting en de termijn waarop ze aangesloten worden. Grootschalige aansluitingen zijn gewoon makkelijker te realiseren dan andere aansluitingen. Dus een termijn van 12 weken voor eenvoudige aansluitingen en 18 weken voor andere aansluitingen is wat Energie Nederland betreft gewoon essentieel en moet ook blijven staan, omdat je dan zekerheid hebt. Als dat een probleem zou zijn, dan heeft Energie Nederland ook gewezen op de factorafhankelijke aansluittermijnen, zoals bij tracé en de aanwezigheid van civiele netwerken. Bij fysieke hobbels zou je kunnen kijken naar een andere

termijn, maar een vaste aansluittermijn voor dergelijke aansluitingen is in het belang van de rechtszekerheid van de aangeslotene of de potentiële aangeslotene.

De voorzitter gaat naar [Netbeheer Nederland] voor een eerste reactie en meent te horen dat allen voor plannen en gezamenlijkheid zijn. Kan dat echter wel zo makkelijk? Hij hoort ook de wens om vooral zekerheid te geven, maar waarover is dan zekerheid nodig?

[Netbeheer Nederland] is het daarmee natuurlijk niet oneens. Hij beluistert wel instemming of in ieder geval begrip voor de oproep van Netbeheer Nederland om die projecten op elkaar af te stemmen.

Als daaraan in de praktijk haken en ogen zitten of werkwijzen verbeterd zouden kunnen worden, dan staan netbeheerders daarvoor open. Als er in praktische zin verbeterlagen te bereiken zijn, dan moet men die kans zeker waarnemen. Of er voor laadpalen specifiek uitzonderingen kunnen worden gemaakt, daarover zijn er momenteel wel twijfels.

Generiek geldt dat er voor kleinverbruikaansluitingen een termijn staat. Een kleinverbruikaansluiting is een kleinverbruikaansluiting, ongeacht het gebruik. Het is voor netbeheerders niet mogelijk om onderscheid in behoeften te maken. Het is 2% van het totaal, heeft hij ergens gelezen, maar er is geen voorkeur mogelijk. Als er een voorkeur moet zijn, dan moet die in de code door ACM vastgesteld worden. Al twijfelt hij of ACM daar ook mogelijkheden toe heeft. Maar dat is beter aan ACM om te zeggen.

Hij begrijpt dat die specifieke termijn vooral is bedoeld voor de individuele aanvragen. Daar staan dus die 12 en 18 weken voor. De praktijk is overigens al, omdat het werk hand over hand toeneemt, dat die 12 en 18 weken al moeilijk worden en in sommige regio's al onhaalbaar worden. Daar hebben netbeheerders voorlopig nog geen punt van gemaakt. Er zijn altijd uitzonderingen mogelijk. Er zijn altijd omstandigheden die het werk kunnen belemmeren. Maar netbeheerders blijven dus bij hun pleidooi voor de geclusterde aanvragen, de af te spreken termijn zonder op voorhand een dwangbuis of dwangmiddel dat het 12 of 18 weken moeten zijn.

In de praktijk kan het dus wel die 12 of 18 weken of korter worden. Maar dat moet dan blijken uit waar het is, welk voorbereidend werk er al is gedaan, et cetera.

De voorzitter stelt een korte verduidelijkende vraag. [Netbeheer Nederland] zegt niet zelf die keuze te mogen maken: enerzijds laadpalen en anderzijds woningen, een voorkeur voor de laadpalen. Hij neemt aan dat [Netbeheer Nederland] dat zegt omdat er niet gediscrimineerd mag worden.

[Netbeheer Nederland] bevestigt dat.

[Liander] heeft een vraag, want zij las in het commentaar 'heel erg voor laadpalen'. Dus toch weer andere termijnen voor een deel, een aparte categorie, meer zelf laten doen. Dat soort dingen en weer een aparte categorie monteurs specifiek daarvoor reserveren, die dit soort werkzaamheden doen. Zij informeert naar de gevolgen daarvan voor de rest en voor de kosten van de rest. Als je een aparte categorie monteurs specifiek op laadpalen doet, dan heeft dat natuurlijk heel veel consequenties. Zijn die mensen dan fulltime daarmee bezig? Is de werklast ook goed verdeeld? Dat heeft heel veel praktische consequenties.

Los daarvan denkt zij dat Liander wel bereid is te kijken om steeds meer dingen uit te besteden. Daar kijkt Liander ook naar. Maar Liander blijft als netbeheerder zelf verantwoordelijk en heeft haar uitgangspunten, zoals non discriminatoir.

De voorzitter hoort een praktisch en juridisch bezwaar voor een differentiatie en nog meer categorieën. Hij zag [Energie-Nederland] 'nee' schudden toen het over de factorafhankelijke termijn ging en toen [Netbeheer Nederland] het had over de individuele aansluitingen. Hij vraagt haar daarop een toelichting te geven.

Volgens [Energie-Nederland] gaat het in het voorstel om kleine aansluitingen, kleiner dan 3x80. Het gaat niet specifiek over een groep van kleine aansluitingen of een individuele aansluiting. Dat maakt voor Energie Nederland niet uit.

Energie Nederland is niet specifiek voor een afzonderlijke categorie voor laadpalen. Dat betekent dat andere projecten niet behandeld kunnen worden. Dus geen afzonderlijke categorie en dat geldt voor individuele en gezamenlijke aanvragen.

[Bouwend Nederland] volgt wat betreft de formele categorisering het pleidooi om geen onderscheid te maken. In de praktische uitvoering van werkzaamheden zou hij daar wel sterk voor willen pleiten. Ploegen worden gewoon efficiënter als ze repeterend werk kunnen uitvoeren. Dus een aparte ploeg voor laadpalen bevordert wel degelijk de efficiëntie van het proces. En natuurlijk moet je kijken hoe groot die ploeg is en dat die voldoende bezet is.

En dat kan er in de praktijk toe leiden, omdat die ploeg toevallig net wat minder werk heeft, dat daar de doorlooptijd ietsje korter wordt dan van de woningploeg of andersom. Die praktische nuance zou hij aan de netbeheerders willen laten om die mogelijkheid wel te hebben.

[Stuurgroep NAL] onderschrijft dat wel. Volgens haar pleit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur voor laadinfrastructuur ook niet per se voor een aparte categorie, maar wel iets dat passend is bij de situatie. Qua de individuele aanvragen is dat wel duidelijk in de stukken.

Bij de geclusterde aanvragen is het prima om die als een groot project te beschouwen, maar toch met korte doorlooptijden per paal. Het hoeft niet per se apart juridisch belegd te worden, maar er zijn voorbeelden van netbeheerders die daar een interne aparte stroom voor hebben. Die behandelen het onderwerp dus apart en komen daarmee tot aanzienlijk kortere doorlooptijden. Zij denkt dat dat niet per se voortrekken is, maar een efficiënte werkwijze, die allen zouden moeten nastreven. Die werkt goed en zij pleit ervoor dat andere netbeheerders ook getriggerd worden om dat te gaan doen. Dus bijvoorbeeld letten of de gemiddelde doorlooptijd een beetje korter kan worden of iets langer is als het ingewikkeld is.

[Energie-Nederland] gaat in op de opmerking van [Bouwend Nederland] over het indelen en toebedelen van de ploegen. Daarover hebben afnemers niets te zeggen. Het gaat hen om een categorie laadpalen afzonderlijk in de netcode. En of daar dan specifieke mensen voor zijn toebedeeld, daarover gaan afnemers niet.

De voorzitter begrijpt de oproep van [Bouwend Nederland] en de dames Geerts en Reitsma aan de netbeheerders om te kijken of er efficiëntie te behalen is in de manier waarop men ploegen indeelt en niet om juridisch een andere categorisering in het leven te roepen. Hij ziet dat [Bouwend Nederland] en [Energie-Nederland] het daarmee eens zijn.

[Stuurgroep NAL] zou daarmee zeer blij zijn als netbeheerders dat echt gaan doen. Naar aanleiding van de versnellingsgids heeft Netbeheer Nederland een brief gestuurd met de vermelding dat laadinfrastructuur geen prioriteit is. Dat rijmt niet met wat nu wordt gezegd hun best te gaan doen. Dat wil zij ook wel zien gebeuren.

[Vereniging Doet] laat weten dat waar de branchevereniging voor laadinfrastructuur zich zorgen over maakt is dat er in een aantal gevallen de termijnen niet gehaald worden. Daarbij speelt ook dat er vervolgens geen duidelijkheid is over wanneer de aansluiting wel wordt gerealiseerd. In een groot aantal gevallen gaat dat wel heel goed bij een aantal netbeheerders. De branchevereniging vindt dat wel dusdanig zorgelijk dat zij hierover gisteravond een brandbrief heeft verstuurd gericht aan Netbeheer Nederland, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het Inter Provinciaal Overleg, met de bedoeling graag toe te willen naar een overleg over best practices en op welke manier de branche zo goed mogelijk met de netbeheerders kan samenwerken om nu nog meer noodzakelijke versnelde uitrol van laadinfrastructuur te realiseren.

[Holland Solar] kaart aan dat het feit dat er vaste aansluittermijnen in de netcode zitten dat niet betekent dat daarvan niet afgeweken kan worden. De netcode biedt namelijk de ruimte om in samenspraak met de aanvrager langere aansluittermijnen te hanteren. Hij denkt dat die ruimte er binnen de netcode wel is en dat je daarmee ook, bijvoorbeeld als het een lastig project is, voor langere aansluittermijnen kan gaan.

Die aansluittermijn is wel nodig om voor de aangeslotene zekerheid te hebben. Die is ook een prikkel voor de netbeheerder om ervoor te zorgen dat die zo snel mogelijk die termijn gaat realiseren. Als daar vrijblijvend wordt geacteerd, dan ligt de bal bij de netbeheerder wat de termijn wordt. Dat biedt veel onzekerheid voor de aanvrager van die aansluiting.

[VEMW][VEMW] komt op de hoorzitting.

[ACM] stelt een inventariserende vraag. Netbeheer Nederland heeft in haar zienswijze aangegeven dat geclusterde aanvragen om meer dan vijf kleinverbruikersaansluitingen tegelijk zouden gaan. Zij wil in beeld krijgen in hoeveel gevallen er bij laadinfra sprake is van een geclusterde aanvraag van meer dan vijf kleinverbruikersaansluitingen.

[NAL-regio's] stelt dat de NAL de laadexploitanten geen opdracht geeft om netaansluitingen in een cluster aan te vragen. Dat gaat de hele dag door. Het kan zijn dat er vanuit de NAL-regio de ene dag tien aanvragen doorkomen, de volgende dagen twintig en dan nul. Er wordt vraaggestuurd gewerkt. Dus een inwoner vraagt een laadpaal aan of dat gebeurt datagestuurd. Op basis van de vraag wordt bepaald welk aantal laadpalen er in de komende periode moeten komen. Dat betekent ook dat die netaansluitingen doorlopend worden aangevraagd. Elke netaansluiting wordt individueel aangevraagd, maar dat kunnen er wel meerdere op een dag zijn.

[Stuurgroep NAL] vult aan dat het lijkt alsof het tevoren niet helemaal is te voorspellen. Vaak is er een kaart waarop zichtbaar is welke aansluitingen de komende periode gerealiseerd zullen worden. De exacte datum wanneer die doorkomen staat daar niet bij. Van Noord-Brabant en Limburg samen is er een hele kaart met te realiseren laadpunten in de komende twee jaar. Vervolgens wordt er een concessie gegeven. Daarna wordt steeds gekeken, op basis van data of aanvragen, wanneer er een aansluiting bij moet komen. Dus het is beide: korte en lange termijn.

[ACM] vraagt of ook dan de kleinverbruikersaansluitingen individueel worden aangevraagd of geclusterd.

[NAL-regio's] antwoordt dat de praktijk, zoals [Stuurgroep NAL] die beschrijft, in heel Nederland de werkwijze is. Er wordt dus via laadkaarten gewerkt, waarbij vooruit locaties worden aangewezen. Er worden ook overeenkomsten gesloten met een planning welk aantal laadpalen er ongeveer elk jaar gerealiseerd moeten gaan worden. Het is dus niet zo dat elke dag maar wordt gekeken wat er binnenkomt. De netaansluitingen worden op zich wel individueel aangevraagd. Wel is maanden van tevoren bekend dat het een aantal weken of maanden later tot een netaansluitingaanvraag gaat leiden. Netaansluitingen blijven individueel aangevraagd.

[ACM] vraagt aan Netbeheer Nederland om wat voor aanvragen het dan gaat bij meer dan vijf kleinverbruikersaansluitingen, als die allemaal individueel worden aangevraagd.

[Stedin] verbaast het dat wordt gezegd dat alles individueel wordt aangevraagd. Er zijn namelijk meerdere projecten waar meerdere aansluitingen in één keer worden aangevraagd. Die opmerking kan zij dus niet helemaal matchen met de praktijk van de aanvragen die Stedin ontvangt. Er wordt niet per laadplein of woningbouw per aanvraag/aansluiting individueel een aanvraag ingediend. Dat komt gewoon niet voor.

[Stuurgroep NAL] praat tot nu toe over publieke laadpalen. Er zijn natuurlijk veel meer smaken op dat gebied in Nederland. Een laadplein is soms publiek, maar soms ook niet. Er zijn ook heel veel bedrijven met laadinfrastructuur, dat gaat vaak op de aansluiting van het bedrijf, maar misschien niet altijd. Men moet inderdaad oppassen niet een specifieke situatie te pakken en die doorvertalen naar de rest.

[Vereniging Doet] vindt dat [Stuurgroep NAL] heel goed antwoord op de gestelde vraag heeft gegeven.

[ACM] gaat dan nog een verduidelijkende vraag stellen. Als het dan gaat over geclusterde aanvragen, dus meer dan 5 kleinverbruikersaansluitingen tegelijk. Hoe kijken de partijen dan naar de 12- en 18 weken termijn die op dit moment is vastgesteld? Of in het geval van meer dan 5 kleinverbruikersaansluitingen dan een termijn overeen gekomen zou moeten worden door de aanvrager en de netbeheerder.

[Bouwend Nederland] vindt de grens van 5 te laag. 50 zou beter passen, qua materialen en projecten van enige omvang. Het mechanisme om projecten te melden en adequaat opvolging te geven moet dan aanzienlijk verbeteren vergeleken met zoals het nu functioneert.

[Stuurgroep NAL] vindt dat wel een goede opmerking. Bij vijf aansluitingen zou het niet langer moeten duren. Bij 50 aansluitingen kan zij zich maatwerk voorstellen en dat je een goed plan maakt. Dus ofwel een korte termijn, zodat je er niet heel veel last van hebt, ofwel het aantal aansluitingen groter.

[Netbeheer Nederland] vindt dat de reden om bij de categorie van 10 MVA te gaan aansluiten. De range van 5 tot 7.000 is namelijk nogal breed. Van geval tot geval kan men in redelijkheid met elkaar afstemmen. De ruimte moet er zijn om met elkaar te kunnen afstemmen. Dwingend opleggen van 12 of 18 weken, ongeacht het aantal, gaat in de praktijk niet werken.

[Energie-Nederland] stelt dat als er staat dat in redelijkheid een afspraak moet worden gemaakt men een termijn loslaat. Dan is er voor de potentieel aangeslotene geen enkele rechtszekerheid meer. Er is dan voor de netbeheerder geen prikkel om zo snel mogelijk iets te doen. Zij pleit daarom voor een termijn en niet alleen maar in overleg. Dat is juist een reden voor regulering. Zekerheid is de basis van artikel 36. Het gaat over een afweging van maatschappelijke belangen en niet de afweging voor de netbeheerders of de afweging van de belangen van de aangeslotene. Het gaat echt om allerlei maatschappelijke afwegingen.

[Vereniging Doet] stelt een verduidelijkende vraag aan de heer Jongbloed. Die zegt 'als er een overleg kan plaatsvinden.' Dat houdt dus in dat er ook momenten zijn waarop dat niet mogelijk is. Dan zou men die termijn loslaten. Hij vraagt of hij dat goed begrijpt.

[Netbeheer Nederland] heeft het niet over de individuele gevallen die op 12 tot 18 weken staan. Hij heeft het over de geclusterde gevallen, waarvan op voorhand niet duidelijk is hoeveel het er zijn en hoeveel werk die gaan vergen. Dan is het ongemakkelijk om daar die vaste termijn voor te hebben.

[Vereniging Doet] vraagt of in alle gevallen dan overleg dient plaats te vinden.

[Netbeheer Nederland] bevestigt dat.

[Liander] gaat het dan om goed planbare projecten, projecten waarvan men het aan ziet komen. Dan wil Liander een termijn kiezen die aansluit bij de planning. Dan is zo'n termijn van 12 weken niet iets waarover het gaat. Het gaat om projecten die vaak een langere doorlooptijd kennen. Die wil Liander graag met elkaar afstemmen en dus aansluiten bij de huidige situatie.

[NAL-regio's] geeft een reactie op de vraag wat een cluster is. Er worden veel netaansluitingen op één dag voor laadpalen aangevraagd. Dat kunnen er 50 of 5 zijn. Deze netaansluitingen hebben geografisch weinig verband met elkaar. Als er 50 aanvragen op een dag binnenkomen kunnen het er 20 op Texel zijn en 30 in Ede. Het is de vraag of je die dan als een groot project moet benoemen. Het is niet voor niets dat de NAL dat als individuele netaansluiting ziet.

[Energie Samen / NWEA] reageert op wat [Liander] zei over de planbaarheid van dit soort aansluitingen. Energie Samen heeft in haar zienswijze aangegeven graag tot een factorafhankelijke aansluittermijn te willen komen. Dit lijkt hier een beetje op. Als men voor een wat moeilijker project met meer aansluitingen wat meer tijd nodig heeft, kun je het in een factor of iets dergelijks vertalen. Waarover het gaat is dat je dan op een aansluittermijn uitkomt waaraan je als netbeheerder gehouden bent. Zonder termijn heb je dat niet.

[Bouwend Nederland] pleit er bij factorafhankelijk sterk voor te kijken naar het totaal aangesloten vermogen van zo'n geclusterde aanvraag en de netbeheerder te verplichten tijdig te beginnen met de onderliggende infrastructuur. Als die namelijk gereed is, is het realiseren van de aansluiting binnen een korte termijn in het algemeen mogelijk.

[ACM] haalt een vraag die na de pauze behandeld zou worden naar voren, omdat die hierbij mooi aansluit. Over geclusterde aanvragen hoort hij dat men tevoren al ongeveer weet wat men gaat doen, maar de aanvragen later komen. In hoeverre zou dat vlekkenplan de netbeheerder kunnen helpen om de aansluittermijn te kunnen verkorten? Kan er iets worden opgeleverd waaraan de netbeheerder ook echt iets heeft, waardoor het daarna ook makkelijker uitgevoerd kan worden?

[Netbeheer Nederland] ziet die individuele aanvragen al maanden tevoren aankomen. In de stukken heeft hij gelezen dat je die wijkgerichte aanpak al tevoren kunt plannen. Als dat zo is, is dat precies de informatie waarnaar de netbeheerder op zoek is. Als dan later de individuele aanvragen komen, kun je er al op voorbereid zijn.

De voorzitter begrijpt dat [Netbeheer Nederland] zegt dat de netbeheerder die informatie niet heeft, dat het spijtig te horen is dat die informatie er wel is en dat die naar de netbeheerder zou moeten komen.

[Bouwend Nederland] merkt op dat in een groot aantal gevallen informatie aangeleverd wordt bij de netbeheerder, maar is er geen follow up. Hoe wordt omgegaan met informatie, dat is in gezamenlijkheid nog te verbeteren, want er blijft nu ook heel veel informatie ongebruikt liggen.

[Netbeheer Nederland] neemt dat zich ter harte.

Voor [NAL-regio's] geldt iets vergelijkbaars. De informatie is er en die biedt NAL ook aan netbeheerders aan. Zij zouden die dan ook moeten gebruiken.

[Liander] wijst erop dat al die informatie die over grote projecten komt wel degelijk wordt meegenomen bij de netplanners, vooral voor de netinvesteringen. De aansluitingen zelf gebeuren volgens het principe first come, first serve in verschillende categorieën. Termijnen zijn een probleem. Wat betreft de aansluitingen wordt er gewerkt met een echte opdracht.

De voorzitter sluit dit onderwerp af.

2. 40-wekentermijn

[ACM] merkt dat ook hier speelt hoe wordt omgegaan met de aansluittermijn voor grootverbruikaansluitingen tot 10 MVA. In het ontwerpbesluit is voor deze grootverbruikaansluitingen 40 weken voorgesteld, een verdubbeling ten opzichte van de 18-wekentermijn uit de wet. Men kan zich afvragen hoe daartoe is gekomen. Geprobeerd is een zodanige afweging te maken dat die het goed functioneren van de markt ten goede komt. Enerzijds is er begrip voor de huidige lastige situatie en de maakbaarheidsproblematiek die netbeheerders naar voren brengen. Anderzijds is er het belang van aangeslotenen en aanvragers, voor wie een aansluiting essentieel is om mee te kunnen doen of voor wie een verzwaaring essentieel is om verder te kunnen met hun verduurzaming.

Uit de zienswijzen is het ACM opgevallen dat die 40 weken maar door één partij wordt gezien als realistisch, namelijk Bouwend Nederland. Andere partijen vonden die termijn te kort of te lang. Daarom wil ACM daarover van gedachten wisselen. Dat is deels al gebeurd en die discussie wil zij nu voortzetten. Hoe zou je verder willen met een factorafhankelijke termijn? Ook hoorde zij dat 30 weken een betere termijn dan 40 weken zou zijn, omdat dan de netbeheerders meer geprikkeld zouden zijn om de huidige lange termijn te verkorten. Zij hoort graag wat zij zich bij een factorafhankelijke termijn voor moet stellen en op welke manier de 40 weken eventueel te verkorten is.

[Energie-Nederland] denkt dat de aanwezigen allemaal ongeveer hetzelfde gaan zeggen. Het verbaast haar dat kennelijk de praktijk de norm is geworden, in plaats van dat de norm de praktijk voorschrijft. De uitdaging is maatschappelijke belangen af te wegen. Dus waarom een termijn van 40 weken?

De factorafhankelijke termijn is al genoemd. Er zijn een heleboel factoren die kunnen worden meegewogen: vermogen, civiele werken binnen een traject, de omvang etc. Zij kan nog wel tien factoren noemen, die mede van invloed zijn op de termijn van de aansluiting.

[VEMW] sluit zich namens VEMW grotendeels aan bij wat eerder is gezegd. Het is misschien goed om het gebruikersperspectief te benoemen. De vraag is of een termijn van 40 weken wenselijk is voor de grootverbruiker. Hij denkt dat netbeheerders duidelijk hebben gemaakt dat zij ruimte zien voor differentiatie. Een aansluiting kan later en vroeger. Het voorstel voor een factorafhankelijke aansluittermijn komt netbeheerders daarin best wel tegemoet. Tegelijkertijd blijft er een prikkel behouden om de netbeheerder zich aan een termijn te laten houden. Anders ben je namelijk afhankelijk van overleg met een monopolist.

Het feit dat je op basis van een tijdelijk maakbaarheidsprobleem wetgeving gaat aanpassen om de rechtspositie van aangeslotenen eenduidig te verslechteren lijkt hem sowieso niet de wenselijke stap.

[Energie Samen / NWEA] verduidelijkt dat Energie Samen het best al eens met netbeheerders hierover heeft gehad of het mogelijk is het punt samen uit te werken. Energie Samen merkt dat het toch als iets complex wordt gezien, terwijl hij dacht dat het heel eenvoudig kan zijn door het te beperken tot het aangevraagde vermogen, de afstand van de plek waar de capaciteit beschikbaar is tot het punt waar die gebruikt wordt en eventuele ingewikkeldheden in het tracé, die netbeheerders toch moeten inschatten. Het is dus niet iets extra's ten opzichte van wat je toch al moet doen. De vraag is of die zaken te vertalen zijn in een tabel, schema of een aantal factoren die eenduidig vast te stellen zijn. Dan kan iedereen bekijken of het niet 40 weken is, maar de factor 1,5 of 0,8 is. 40 weken is voor Energie Samen niet een te hoge of te lage termijn, maar die is afhankelijk van de situatie. Namens de nieuwbouwproducenten merkt hij op dat veel projecten absoluut niet in 40 weken een aansluiting hoeven hebben. Sommige projecten duren al anderhalf jaar om te realiseren. Men kan daarover dan afspreken met de netbeheerder. Het lijkt hem interessant om dit met de netbeheerder uit te werken. Is er tot een formule te komen waar je in plaats van 40 weken tot een x-aantal weken komt? Dat is de termijn waarop je de netbeheerder kunt aanspreken en waarbij er consequenties moeten zijn als die termijn niet gehaald wordt. Als het goed is, is dat een haalbare kaart voor de

netbeheerders. Daarbij moeten zij zich ook comfortabel voelen. Die factorafhankelijke aanpak wil Energie Samen gezamenlijk met de netbeheerders opstellen.

Zijn tweede opmerking is dat de 40 weken is gesteld voor projecten tot 10 MVA. Energie Samen benadrukt het heel belangrijk te vinden dat de termijn die boven 10 MVA in de Elektriciteitswet gold 18 weken was. Die termijn is niet meer terug te zien in de nieuwe code en dat vindt hij een slechte zaak. De grens van 10 MVA zou je volgens Energie Samen hier niet moeten hanteren. De factorafhankelijke aanpak kun je ook boven 10 MVA hanteren en is ook wenselijk voor het houvast dat aanvragers hebben. Dat zijn vanzelf ook wat langere aansluittermijnen. Dat lijkt hem logisch. Maar wel graag dan een aansluittermijn waarop de netbeheerder is aan te spreken.

[Holland Solar] vult [Energie Samen / NWEA] aan en reageert op [ACM]. Het idee van een factorafhankelijke aansluittermijn vond Holland Solar een beetje vaag. Dat komt omdat Holland Solar denkt dat het tot een uitwerking moet komen. Maar die uitwerking kan pas komen als het idee van factorafhankelijk gezamenlijk met marktpartijen en netbeheerders wordt opgepakt. En omdat ze daar nog geen consensus over hebben is het ook lastig om een daadwerkelijke uitwerking daarvan te hebben.

Of 40 weken te kort of te lang is, is volgens hem situationeel afhankelijk. Daarom is zo'n factorafhankelijke aanpak dus effectief, omdat die puur naar de casus kijkt en hoe hoog de complexiteit van die aansluiting is.

De voorzitter vraagt of de factorafhankelijke aansluittermijn als lange termijnoplossing wordt gezien of dat die nu al in de netcode moet terugkomen.

[Energie-Nederland] stelt dat die factorafhankelijke aansluittermijn veel korter kan zijn. Dat kan bijvoorbeeld ook twintig weken zijn als er helemaal geen beletselen zijn.

De voorzitter begrijpt dat, maar dat is niet zijn vraag. Zien de aanwezigen de factorafhankelijke aansluiting als iets dat zij op zeer korte termijn in de code gerealiseerd willen zien of als iets voor de lange termijnoplossing in de code?

[Holland Solar] wil zo snel mogelijk tot een factorafhankelijk model komen, maar dat vergt nog wel uitwerking. Voor de tussentijd moet men nog wel iets verzinnen. Het is wel een model dat voor de korte en de lange termijn implementeerbaar is. Dus hij zou zeggen: zo snel mogelijk uitwerken en implementeren.

[Energie Samen / NWEA] gaat het er ook om hoe snel je een factorafhankelijke aansluiting kunt invoeren. Energie Samen is daarover al wat langer in gesprek, maar vaak met de mensen die nu ook aan tafel zitten. Dat zijn echter niet de experts betreffende de uitvoeringspraktijk. Er wordt naar toe gewerkt om samen met netbeheerders de uitvoeringsspecialisten bij elkaar te zetten van de netbeheerders en zijn achterban. Dan kun je de haalbaarheid van zo'n factorafhankelijke aanpak ook veel beter toetsen. Dat wil Energie Samen binnenkort gaan doen.

[Bouwend Nederland] komt regels tegen waar het nu 60 weken is en beschouwt 40 weken daarom als een forse stap in de goede richting. In de factorafhankelijke voorstellen kan hij zich goed vinden. Zo'n model zou in eerste aanleg relatief simpel gerealiseerd moeten kunnen worden.

[Netbeheer Nederland] vindt 40 weken op dit moment het minimum. De praktijk is dat die 40 weken niet gehaald worden, gezien de maakbaarheidsproblematiek, met schaarste aan personeel, materialen en doorlooptijden van vergunningen. Dat het in het verleden misschien anders was, zou niet maatgevend moeten zijn voor de norm die nu in de code moet komen. Als de situatie zou normaliseren zou de norm minimaal 40 weken moeten zijn en de mogelijkheid om daarvan vanwege beletteden af te wijken. Daarmee zou men nu moeten beginnen. Al heeft Netbeheer Nederland er

ook voor gepleit dat er continu een evaluatie moet zijn. Als er verbetering is in de situatie kan de norm ook weer omlaag.

Het idee van de factorafhankelijkheid is wel interessant, maar tegelijkertijd is er ook huiver. Je kunt daarmee namelijk ook niet de myriade aan mogelijkheden in de praktijk vangen. Je kunt zeggen dat het vergunningtraject betekent dat er 6 of 12 weken bij komen. Maar wat als die termijn niet gehaald wordt? Wat dan? Boren kost zes weken, maar dan blijkt de grond drassig en zompig te zijn. Of het materiaal is toevallig ingezet op andere projecten, die ook haast hadden. Dus die myriade aan verschillende situaties komt er niet per se in tot uitdrukking. De gedachte is dus interessant, maar nog steeds moet er dan de mogelijkheid zijn om onder druk van de omstandigheden vanaf te kunnen wijken wil die realistisch zijn.

[Stuurgroep NAL] wist niet precies wat er werd bedoeld met de factorafhankelijkheid, zodat zij eerst goed naar de aanwezigen heeft geluisterd. Zij is het er op zich niet mee oneens, maar denkt wel dat het vrij simpel moet blijven. Niet iedereen die een aansluiting wil, is dagelijks met dit werk bezig, zoals een transportondernemer die gaat elektrificeren en in een heel andere wereld terecht komt. Het moet dus wel voorspelbaar en simpel zijn. Zij denkt dat voor veel projecten in de mobiliteit 40 weken al behoorlijk lang is. Ook voertuigen hebben levertijd, maar 40 weken gaat daar nog wel overheen. Bij de subsidieregeling AanZET voor elektrische trucks worden her en der dieselaggregaten aangezet, omdat er geen aansluiting is. Deels vanwege netcongestie, maar deels ook vanwege doorlooptijden. Dat is akelig om te zien, daarvoor geeft RVO geen subsidie weg. Daaruit blijkt dat het niet altijd aansluit op de gewone looptijd van projecten.

[Energie Samen / NWEA] reageert op de heer Jongbloed. Hij denkt dat congestie en oplevertermijn uit elkaar moeten worden getrokken. Energie Samen heeft de factorafhankelijke oplevertermijn altijd benaderd als iets waar men geen rekening heeft te houden met zaken zoals personeelstekorten. Het is eigenlijk een handige manier om om te gaan met de oplevertermijn in normale omstandigheden. Heel ingewikkeld is dat er nu een tijdgewricht is dat het lastig maakt voor de netbeheerders om die te halen. Het is volgens hem belangrijk om dat te onderscheiden. Hij heeft wel eens gehoord dat een tijdelijke factor ook personeelstekorten kunnen zijn. Het moet heel simpel zijn. De afstand tot de aansluiting kun je met de ANWB-routeplanner zelf nagaan. Vaak is er diezelfde route ook in de berm. Moeilijker dan dat moet het ook eigenlijk niet worden, maar dat betekent wel dat je met wat statistiek tot betere aansluittermijnen komt, met een aantal omstandigheden daaromheen die het nog lastiger maken. Die moeten dan wel heel aantoonbaar zijn.

[VEMW] is het eens met [Energie Samen / NWEA] dat het simpel zou moeten zijn. Dat is ook wat VEMW heeft voorgesteld en beoogt. Zaken zoals de tracélengte en de levertijd van maatwerkcomponenten zijn nu al bekend. Die worden nu al bij de aanvraag van de aansluiting betrokken. Voor aansluitingen groter dan 10 MVA is de levertijd van die maatwerkcomponent al leidend. Dus hij is het ermee eens het simpel te houden.

[Liander] heeft wat moeite met de stelling dat de praktijk de norm wordt, omdat dat helaas echt niet zo is. Liander heeft gigantische problemen. Als 40 weken gehandhaafd wordt, haalt Liander die norm bij sommige gebieden niet. Dus dat heeft verstrekkende consequenties. Dat is in de brief namens alle netbeheerders goed uitgelegd. Er is een pot geld, die nu wordt verdeeld over onderhoud, storingen, netverzwaringen en aansluitwerkzaamheden. Als er veel meer geld moet naar aansluitwerkzaamheden, dan heeft dat gevolgen voor de rest.

Allen hopen dat het een tijdelijk probleem is. Liander heeft echter juist gezien dat de problemen alsmear toenemen. Het aantal aanvragen is ook ontzettend toegenomen. Er zijn veel meer verzoeken tot aansluitingen en er zijn veel meer netverzwaringen.

Liander had al eerder overleg met bodapartijen, waarbij het is gegaan over een 'sleutel'. Op zich klinkt het mooi: als er niks is met een aansluiting is er sprake van een aantal weken. Bij meer lengte komt er een aantal weken bij, eveneens als men door een kunstwerk door moet, zoals een brug,

eveneens als er vergunningen zijn. Dat zijn voor Liander de factoren die in de praktijk ontzettend verschillen. Daar is niet zomaar een aantal weken aan te plakken. Het gaat om allerlei rare vergunningen. Liander kwam daar niet uit met vaste termijnen. Haar argumenten moeten volgens Liander deels in de beletredenen komen.

[Holland Solar] vindt het lastig dat het probleem van nu met personeels- en materiaalschaarste etc. wordt gebruikt om te beargumenteren geen vaste termijn op te nemen in de netcode. Maar zo'n aansluittermijn in de netcode geldt voor langere termijn en het probleem van materiaal- en personeelsschaarste moet opgelost worden. Als dit voortschrijdt als iets structureels, waar ligt dan de prikkel voor de netbeheerder om het probleem op te lossen?

[Energie Samen / NWEA] reageert op [Liander] die het had over eerdere overleggen. Hij erkent dat het zo is gegaan en het als te complex werd ervaren. Vergunningtrajecten zijn niet goed in te schatten. Er is echter nooit de diepte in gegaan of zo'n vergunningprocedure in die factoren meegenomen moet worden. Men is daarover nooit dieper in gesprek gegaan, bijvoorbeeld met uitvoeringsspecialisten. Zo'n gesprek staat wel op de rol om binnenkort te voeren. Het is niet zo dat dit gesprek al beëindigd is, omdat het door de netbeheerders is gestopt. Daarover gaat Energie Samen nog verder in gesprek.

[Liander] heeft mensen vanuit de uitvoering die deze gesprekken gaan voeren, maar zij benadrukt dat de input uit eerdere gesprekken is opgehaald bij de uitvoeringsspecialisten. Het is dus geen volledig eigen bedacht verhaal geweest. Het is gedragen vanuit de organisaties waar Liander namens spreekt.

[Energie Samen / NWEA] wijst op het punt dat mensen die nu aan tafel zitten zaken bij hun specialisten in hun achterban gaan navragen. Hij heeft al een aantal keer meegemaakt dat lastige codewijzigingen, ook in aanwezigheid van [ACM], werden opgelost door specialisten bij elkaar te zetten, zoals bij blindvermogen. Dat effect is bij dit onderwerp nog nooit eerder opgezocht. Op dat punt heeft hij veel hoop.

De voorzitter stelt vast dat dat er eenstemmigheid is over het voeren van dat gesprek.

[Bouwend Nederland] biedt als vertegenwoordiger van de uitvoerende partijen namens de netbeheerders zeer graag aan om mee te denken over efficiency in de uitvoering.

[Liander] staat daar zeker voor open.

[Energie-Nederland] sluit zich daarbij aan, maar beangstigt de uitspraak van [Netbeheer Nederland] dat de 40 wekentermijn minstens 40 weken zou moeten zijn. Dat draagt niet bij aan de rechtszekerheid, wat zij jammer vindt.

[Netbeheer Nederland] stelt dat het gaat om een realistische termijn die wordt opgeschreven. Die realistische termijn moet volgens Netbeheer Nederland nu al minstens 40 weken zijn, gezien de al aan tafel uitgewisselde ervaringen. De norm zou dus realistisch moeten zijn en niet losgezongen van welke praktijk dan ook, een soort ideaalsituatie, zoals men die in de praktijk heeft gekend. Interessant kan zijn om wel na te denken over wat het zou moeten zijn, maar dan moet men meteen al incalculeren dat er nu een reële situatie is waarin die ideale normen niet gehaald kunnen worden. Dus dat men met een factor gaan werken en dat die factor periodiek omlaag gaat, et cetera. En dat daar eventueel de druk voor netbeheerders zit om hun processen te verbeteren. Dat ook weer met de aantekening dat ook die verlaging van die factor weer realistisch moet zijn en afgestemd op de daadwerkelijk concrete situatie. En die er niet toe mag leiden dat men in een soort onmogelijke

situatie komt waarin alle tijd, aandacht en moeite moet gaan naar het aanleggen van de aansluitingen ten koste van de veiligheid, netuitbreidingen et cetera.

[Energie Samen / NWEA] stelt dat een factorafhankelijke aanpak jaarlijks kan worden geëvalueerd. Je kunt eerst een hogere termijn vaststellen. Met de gestelde factoren kun je ervaring opdoen en die kun je steeds bijstellen.

[ACM] vraagt brancheorganisaties en netbeheerders wat een realistische termijn zou zijn, ook omdat men een realistische termijn zou willen. Op dit moment staat in het ontwerpbesluit een termijn van 40 weken. Brancheorganisaties hebben aangegeven dat die te hoog is. Netbeheerders gaven aan dat die te laag is.

[Holland Solar] meent dat het niet te veel of te weinig is, maar dat het situationeel afhankelijk is of het te veel of te weinig is. Daarom kiest Holland Solar voor een factorafhankelijke aanpak, de meest realistische en meest rechtszekere manier kiezen van aansluittermijnen.

[Netbeheer Nederland] stelt dat een realistische termijn van gebied tot gebied heel erg verschilt. Hij wil niet zeggen dat er nooit een aansluiting binnen die 40 weken gerealiseerd wordt. Het kan natuurlijk wel degelijk korter. Hij heeft ook wel eens iemand 72 weken horen zeggen, waarvan hij vervolgens niet weet hoe realistisch dat is. Er is dus een range van 40 weken, die men generiek gezien al krap vindt, naar 60, 70 weken. Dat in de wetenschap dat de problemen op dit moment alleen maar toenemen. Zowel op het gebied van krapte als het enthousiasme waarmee aansluitingen worden aangevraagd.

[Liander] merkt op dat het kiezen voor een lagere aansluittermijn direct effect heeft op wat Liander kan doen in haar andere werk. Aansluittermijnen zijn niet één ding. De taken van de netbeheerder zijn veel breder. Liander wil ervoor waken haar capaciteit de komende jaren volledig op aansluitingen in te zetten en de netinvesteringen deels te moeten laten liggen. Liander denkt tot iets te moeten komen waarbij er recht wordt gedaan aan alle communicerende vaten.

[VEMW] heeft al een paar een paar keer het punt van de communicerende vaten voorbij horen komen. Met het voorstel dat vanuit ACM is geschreven, zou je geen aansluiting krijgen in een concessiegebied, dus dan is dat sowieso geen probleem. Want als er congestie is, kan men even stoppen met partijen aansluiten. Dat is een beetje een gratuite opmerking zijnerzijds [Netbeheer Nederland] is zojuist gevraagd welke termijn dan wenselijk zou zijn. Aangesloten grootverbruikers zijn voor hun bestaansrecht van die aansluiting afhankelijk. VEMW heeft nu al leden die worden geconfronteerd met het niet kunnen verduurzamen door een gebrek aan een tijds aansluiting of gebrek aan netcapaciteit. Als je twee jaar lang moet wachten op een aansluiting om je CO₂-uitstoot te verlagen, dan is die heffing inmiddels zo hoog dat je je fabriek hebt moeten sluiten.

[Stuurgroep NAL] sluit zich aan bij [VEMW]. Het is erg nodig om de energietransitiestap te maken in mobiliteit. Dan is een termijn van 72 weken erg lang. Dan legt men bij wijze van spreken twee jaar de energietransitie stil. Zij denkt niet dat dat kan. Het is gewoon een heel lastige situatie dat de winkel open moet blijven tijdens verbouwing. Als dat leidt tot zulke grote vertragingen denkt zij dat dat een politiek issue moet worden en niet een aansluittermijn-issue.

[Energie Samen / NWEA] maakt nog een aanvullende opmerking op de opmerking over communicerende vaten. Energie Samen had in haar ideaalplaatje voor ogen om met de netbeheerders aan tafel te gaan en zich af te vragen over wat realistisch is voor factoren. Daarin zou de overweging besloten moeten liggen welk bedrag beschikbaar is voor verzoeken, voor onderhoud en voor aansluiten.

Als je daarvoor een bepaalde hoeveelheid geld hebt, is het de vraag wat daarbinnen dan de factoren zouden zijn. Dat zou de gewenste aanpak van Energie Samen zijn. Als dat dan leidt tot aansluittermijnen van minimaal 72 weken, dan is dat geen goede aanpak. Het is dus niet zo dat Energie Samen zegt dat je dit zo moet doen en dat dan ten koste gaat van verzwaringswerkzaamheden. Dat onderscheid moet wel goed gemaakt worden.

[Liander] is het daarmee eens. Liander staat open voor de bredere vraag over waar zij haar capaciteit op moet inzetten. Liander is bezig om alle partijen beter aan te sluiten op investeringsplannen. Er is dus de uitnodiging om daarover mee te praten.

En het is niet zo simplistisch dat je per stad of per dorp kunt zeggen welk aantal mensen je hebt voor aansluitingen en voor de congestieproblematiek en daarmee te kunnen schuiven. Het is dus een wel een iets ingewikkelder en complexer probleem.

[Energie Samen / NWEA] gaat het dan om de statistiek waarmee je tot factoren komt, waarin dit soort overwegingen is meegenomen.

[ACM] is benieuwd naar de mening van [Bouwend Nederland] van Bouwend Nederland in dezen. Een deel van het personeel wordt ook ingehuurd door bedrijven die [Bouwend Nederland] vertegenwoordigt. Hij is benieuwd naar diens mening over het gezegde over personeel en de omgang daarmee.

[Bouwend Nederland] merkt op dat het een interessant thema is waarover Bouwend Nederland veel overlegt met netbeheerders. Er wordt hard gewerkt aan het versneld opleiden van meer personeel en het efficiënter en effectiever inzetten daarvan. Bouwend Nederland ziet daar nog ruimte voor verbetering. Maar ook een verbeterproject is iets dat niet in een dag klaar is en ook zijn doorlooptijd nodig heeft. Bouwend Nederland ziet zeker perspectief om een hoger investeringsbedrag dan dit jaar te realiseren in de komende jaren. Bouwend Nederland is met netbeheerders in overleg over het groeitempo. Daar zijn investeringsplannen een belangrijke richtlijn voor. Gezien de huidige investeringsplannen is het profiel van netbeheerders naar de toekomst toe eigenlijk vrij vlak. Dat is volgens hem niet het reële plaatje. Als je kijkt naar de plannen, zoals die nu gepubliceerd zijn, zou dat de waarheid zijn. Dat is dan geen grote stimulans om heel erg in personeel te investeren.

[Energie Samen / NWEA] vraagt hoe ACM omgaat met de categorie hernieuwbare productie boven 10 MVA en wat de reden is om die nu niet in de code op te nemen.

De voorzitter vindt die vraag terecht, maar het antwoord zal niet komen. Dat punt denkt hij in een ander codewijzigingstraject terug te zien.

[Liander] wijst op het heel belangrijke ongewenste effect bij lagere termijnen dan die in de praktijk behaald kunnen worden op basis van de huidige situatie. Dat kan tot een enorme juridificering aan de kant van de netbeheerders leiden, maar ook bij de andere partijen. Voor Liander geldt daarop technisch personeel te moeten inzetten om zaken te behandelen en ook andere partijen zijn daar veel capaciteit aan kwijt. Dat is volgens haar dus een belangrijk punt dat deze lagere termijnen tot een ongewenste situatie leiden.

Schorsing (11.03 – 11.10 uur).

3. Congestie en de oplevertermijn

[ACM] licht toe dat het onderwerp eigenlijk twee onderdelen bevat. Het eerste onderdeel is de bepaling dat er bij geen transport geen aansluiting wordt geleverd. Er wordt pas een aansluiting geleverd als er gebouwd is.

En het tweede onderdeel is welke afspraken je met elkaar maakt als je in die situatie zit. Die twee onderdelen zijn in de discussie uit elkaar te trekken.

Vooraf wordt ook verwezen naar non-firm ATO's. Dat is een hele interessante ontwikkeling waar enerzijds een codewijziging voor binnengekomen is en anderzijds ACM een consultatie heeft lopen tot vrijdag. Die wil hij niet bij de discussie betrekken, omdat nog niet bekend is hoe een non-firm ATO eruit gaat zien en wat daar de voorwaarden precies voor zijn. Als het zover komt, kan dit dossier weer worden betrokken, maar hij denkt niet in dit dossier vooruit te lopen op hoe een non-firm ATO eruit gaat zien en wat dat gaat betekenen voor deze bepaling.

In de zienswijzen heeft hij onder andere gezien dat afnemers zeggen dat een aansluiting ook heel nuttig kan zijn, ook al is er geen transport. ACM heeft in het ontwerpbesluit gezegd op dit moment niet het maatschappelijke nut te zien om zo'n aansluiting te realiseren als er geen transport is, terwijl er ook andere afnemers staan te wachten op een aansluiting waar wel elektriciteit over kan worden getransporteerd.

Dat punt wil hij als eerste in groep gooien om daar nadere uitleg over te krijgen. Het was een opmerking die volgens hem door de partijen aan de andere kant van de tafel is gemaakt.

[VEMW] beaamt dat in consultaties is gesproken over het aan het aan elkaar koppelen van het aansluit- en transportrecht, zodat je in het geval van transporttekort of congestie ook geen aansluiting kunt krijgen. Hij stelt de bijna retorische vraag waarom een netcapaciteitstekort of een personeelstekort een rechtvaardiging zou zijn om te spreken over het koppelen van deze twee rechten. Dat ziet hij niet als een logische redenering.

En aansluitend wordt nog hard aan de Energiewet gewerkt en die is er alleen nog maar in een conceptversie. Maar daarin wordt ook voorzien dat het recht op aanbesteding van partijen op een aansluiting vrij drastisch wordt ingekort. Als je die twee rechten koppelt, heb je als aangeslotene geen alternatief. Je kunt een derde partij niet effectief aanspreken om een aansluiting op dat systeem te krijgen. Met congestiedienst of congestiemanagement, wat langdurig kan worden uitgevoerd, kun je daarmee dus effectief vijf tot tien jaar geen toegang tot de energiemarkt krijgen op jouw locatie. Dat zou enorme schade toebrengen aan het koperen plaat principe

[Energie-Nederland] sluit zich volledig aan bij [VEMW].

[Energie Samen / NWEA] doet dat ook, maar heeft ook een aantal aanvullingen. Een codewijziging doe je niet voor de komende drie maanden. In 2024 komt er hopelijk een nieuwe Energiewet, met wel een min of meer aangelegde koppeling. De netbeheerder mag dan het aanbod uitstellen als er geen capaciteit voorhanden is.

Heel verwarrend is dat er in ieder geval in het verzorgingsgebied van Liander partijen zijn die op een wachtlijst willen komen voor transport, dan wel een opdracht moeten geven voor een aansluiting. Het zou heel verwarrend worden dat je dan wel op de wachtlijst kunt komen, maar dan niet een opdracht mag geven voor een aansluiting. Of je kunt die wel geven, maar dat duurt tot Sint Juttemis. Hij vindt dat heel verwarrend. De verandering in wet- en regelgeving en de toepassing in de praktijk van de huidige regelgeving lopen nogal uiteen en verschillen ook nogal per netbeheerder. Dus over de omgang daarmee moet dan wel wat meer duidelijkheid komen, ook van ACM. Ook moet er duidelijkheid komen over wat dat betekent en of je deze koppeling zou kunnen maken. Hij ziet dat nog niet zo.

De voorzitter vraagt wat volgens Energie Samen de toegevoegde waarde is van een aansluiting waarvoor geen transport is.

[Energie Samen / NWEA] antwoordt dat in zijn achterband de opvatting bestaat dat je bij een aansluiting eerder transport krijgt, wat Liander eigenlijk in de hand werkt.

[Energie-Nederland] sluit zich aan bij [Energie Samen / NWEA]. Als je een aansluiting hebt en er een klein beetje transport beschikbaar is, dan kun je ook in congestiemanagement meedoen, mits dat vergoed wordt.

[Holland Solar] meent dat daar een beetje de link ligt met de non-firm ATO. Als de non-firm ATO wel mogelijk is, heb je zonder transportrecht ook iets aan die aansluiting. Als je een producent en afnemer bent, kun je die aansluiting wellicht wel gebruiken om direct verbruik te stimuleren. Daarvoor hoef je in principe ook geen recht op transport te hebben.

[Liander] reageert op [Energie Samen / NWEA]. Er is nu een ander wettelijk systeem. De huidige systematiek is dat je los van transport een aansluiting kunt vragen. In de toekomst zegt Liander dat je de offerte voor een aansluiting moet kunnen uitstellen zolang er geen transport is. Liander zag dat partijen bij haar transport aanvroegen, terwijl ze niet eens een aansluiting hadden en die ook niet aanvroegen. Dan krijg je reserveren van transport, wat nooit de bedoeling is geweest. Als je in het kader van congestiemanagement een capaciteitsbeperkingcontract wilt hebben of een non-firm ATO, dan moet je een aansluiting kunnen krijgen, want dan krijg je transport onder beperkingen.

[Energie Samen / NWEA] zou bijna willen zeggen hierover ook even met [medewerker Liander] te praten. Het beleid van Liander is op dit moment om alleen maar op de wachtlijst te komen als je daadwerkelijk een aansluiting koopt voor een serieus project dat in de toekomst transport nodig heeft, bijvoorbeeld over twee jaar. Je moet dan nu eigenlijk al een opdracht voor een aansluiting geven, terwijl die nog niet aan de orde is. Dit is niet incidenteel en bij veel leden in zijn achterban komt dat terug. Daarmee werkt men in de hand wat men tegen wil houden: alleen kapitaalkrachtige partijen die tevoren geld kunnen stoppen, krijgen een aansluiting. Zij hebben in elk geval die capaciteit dan maar geclaimd. Dat gaat ten koste van kleinere aangeslotenen die die ruimte niet hebben. Dat vindt hij geen goede praktijk. Dat is wel een reden van veel van zijn leden om toch maar die aansluiting te kopen.

De voorzitter begrijpt dat Liander en Energie Samen het eens zijn. Er is toegevoegde waarde voor een aansluiting op een plek waar geen capaciteit is voor transport als dat kan bijdragen aan het oplossen van de congestie.

[Liander] reageert dat als iemand beperkt transport kan krijgen en dat ook accepteert, met een capaciteitsbeperkingcontract of zo iets, die ook recht heeft op een aansluiting.

[Holland Solar] vindt een aansluittermijn van 40 weken een heel duidelijke termijn. Zodra je niet aan transport komt en er komt een verzwaringsopgave aan, is het heel lastig om te zeggen in welke week die verzwaring is gerealiseerd, zodat je dan je aansluiting krijgt. Dus zodra je linkt met transport krijg je per definitie minder rechtszekerheid, want je weet niet wanneer die verzwaring is gerealiseerd. Als je een aansluittermijn hebt, is het duidelijk dat die zoveel weken is.

[Stuurgroep NAL] vult aan dat er misschien toch mogelijkheden zijn om beperkt transport te krijgen. De NAL-werkgroep logistiek heeft het rapport 'Logistiek laden bij beperkte netcapaciteit' uitgebracht. Het gaat haar expertise te boven of al die maatregelen ook mogelijk zijn. Daarvoor vraagt zij echter wel aandacht. Omdat het niet alleen een non-firm ATO is, maar het ook om andere maatregelen gaat. Soms, zoals bij het delen van een netaansluiting, vraag je geen nieuwe aansluiting aan. Er zijn ook andere oplossingen, waarvan er een aantal in dat rapport staat. Als er echt niets mogelijk is, is het weinig zinvol om die aansluiting te maken. Daar waar het bedrijfsleven prima uit de voeten kan met mitigerende maatregelen zou zij die heel graag ondersteunen.

[Bouwend Nederland] constateert dat er wordt gesproken over netschaarste alsof dat een black box is, maar dat is het ten dele. Zijn pleidooi is om die transparanter te maken. Als er meer inzicht is in de termijnen van de te verwachten netverzwaring, en de condities, is het beter om te gaan met de onzekerheid, dan die dat creëert.

Hij zou zeggen dat een netverzwaring binnen twee jaar gerealiseerd moet worden. Dan is het nog steeds een lange termijn, maar dan heb je in ieder geval iets van een lijn waar je op kunt bouwen. Misschien moet je die twee jaar nuanceren, afhankelijk van factoren analoog aan de vorige discussie.

[Liander] stelt dat dat het voorstel nu is, dat op dat moment ook een indicatie wordt gegeven. Per netbeheerder is verschillend hoe goed dat mogelijk is op basis van de planning.

Bij Liander wordt dat nu nog heel veel handmatig gedaan. Er is een project om dat allemaal te automatiseren en te koppelen aan andere systemen, waardoor hopelijk volgend jaar veel betere indicaties zijn te geven over wanneer zo'n netverzwaring is afgerond. Dus dat zijn wel degelijk onderwerpen waar Liander heel erg op inzet, maar dat gaat misschien een beetje voorbij aan wat exact in de netcode wordt geregeld.

[Energie-Nederland] reageert op wat [Bouwend Nederland] aangeeft over het vermelden van de realisatietermijn van de netverzwaring. Dat is voor Energie Nederland een reden om dat in de offerte op te nemen. Daarnaast zou er ook een termijn moeten zijn voor het uitbrengen van de offerte. Haar ervaring is namelijk dat die offertetermijn wordt opgeschoven.

[Holland Solar] reageert op wat zojuist is gezegd. De codewijziging gaat ruimte bieden om die aansluittermijn te verlengen als de aangeslotene en de netbeheerder daarover instemming kunnen vinden. Als een partij niks aan die aansluiting heeft en op transport wacht, kan die prima met die netbeheerder mee gaan om die aansluittermijn ook te verlengen. Dus een koppeling is niet per se nodig om die aansluittermijn te kunnen verlengen.

Als je niets aan een aansluiting hebt totdat er een netverzwaring is, zou je best met de netbeheerder een termijn kunnen afspreken. Dan geldt er alsnog zekerheid over die termijn. Als je linkt met transport waarover je geen zekerheid hebt, dan is er dus geen zekerheid.

[Netbeheer Nederland] gaat terug naar de oorspronkelijke vraag wat je met een aansluiting moet als er geen transport is. In de huidige wet kan dat. In het huidige concept voor de Energiewet zijn het recht op transport en het recht op een aansluiting wel aan elkaar gekoppeld. Zo ongelukkig is die combinatie ook niet. Wat moet je tenslotte met een aansluiting als er geen transport is?

Voor de situatie van geen transport is er een code waaruit dat moet blijken. In paragraaf 9.2 daarvan staat: "Als er een verzoek wordt gedaan voor het doen van een aanbod van transport. Als er mogelijkheden zijn voor het doen van een aanbod voor transport, dan doet de netbeheerder het."

Hij denkt dat het toch wel de moeite waard is om ook even te kijken naar de initiatieven die er zijn over een non-firm ATO. Die zou bij uitstek vallen onder het kunnen doen van een aanbod voor transport voor een specifieke soort transport. Paragraaf 9.2 sluit dan verder ook helemaal weer aan en heeft het over het doen van een aanbod van transport. Dus ook het doen van een aanbod van transport voor een non-firm ATO valt daaronder en dan zou je kunnen zeggen met de voorgenomen tekst: die koppeling van een aansluittermijn aan artikel 9.6 kan dus mogelijk maken dat een netbeheerder toch een aansluiting aanlegt als de desbetreffende aangeslotene een aanbod voor transport wil onder de voorwaarden van een non-firm ATO. Dat hoeft elkaar helemaal niet te bijten. Er zijn dus vormen van transport mogelijk en daar kun je een aansluiting voor realiseren. Als die er echter niet zijn, dan is Netbeheer Nederland het vooralsnog eens met de koppeling, dan hoef je ook de aansluiting niet aan te leggen. Vervolgens moet de aangeslotene wel dan de vraag kunnen neerleggen wanneer het verzwaren klaar is. En volgens diezelfde paragraaf 9.2 moet de netbeheerder in een specifiek geval de termijn van een verzwaring ook communiceren. Niet tot letterlijk op de datum, zoals 1 maart 2027. Maar dat kan via de indicatie voorjaar 2027. En dan moet

je ook voor het voorjaar 2027 die aansluiting en het bijbehorende transport kunnen aanvragen. Het gaat erover hoe die voorgenomen koppeling van die rechten in de code uitwerken. Volgens hem hoeft dat niet zo'n probleem te zijn en hoort hij diverse wensen, die daarmee in lijn zijn.

[Energie Samen / NWEA] is het met dat verhaal eens. De termijn over de verzwaringsplanning is te onderkennen. Er moet meer helderheid komen over wanneer de verzwaring klaar is, wat ergens weer de start van de aansluittermijn is.

Belangrijk is dat er veel informatie naar de aanvrager komt over hoe het met de verzwaring zit. Van het codebesluit wordt Energie Samen in potentie gelukkiger, maar dat gaat hij pas eind deze maand werkelijk ervaren. Daar zijn in de komende periode nog wel een paar evaluatiemomentjes nodig om dat goed te krijgen.

De voorzitter vraagt wanneer het startpunt dan zou moeten zijn volgens Energie Samen.

[Energie Samen / NWEA] kent nu eigenlijk geen duidelijke informatie wanneer een verzwaring gereed is. Daarvoor worden allerlei bronnen geraadpleegd, zoals structuuronderzoeken voor RES'en, investeringsplannen en verkenningen voor investeringsplannen en de I 30-50. Voor bepaalde plekken kom je soms wel tot vier verschillende data voor een onderstation of uitbreiding daarvan. Daarin is nog wel veel te verbeteren. Als dat beter wordt, bijvoorbeeld een kwartaal, biedt dat voor heel veel partijen wel meer houvast dan de huidige praktijk.

[Netbeheer Nederland] voegt toe in zijn zienswijze ook te hebben betoogd dat als die verzwaring nog twee jaar duurt het ook mogelijk moet zijn dat de aangevraagde aansluiting gereed is op het moment dat de verzwaring gereed is. Tenzij het eindpunt van de verzwaring over twee weken is, dan is die eis weer onredelijk. Dan begint toch gewoon de normale aansluittermijn weer.

[Energie Samen / NWEA] vindt dat een verbetering.

[Holland Solar] vindt dat ook deze aanpak wel moet leiden tot een strakke aansluittermijn. Er moet ook concreet worden welke de consequenties zijn als die niet gehaald wordt. Zo biedt je wel de zekerheid die de aangeslotene wil.

[Bouwend Nederland] neemt aan dat zaken als flexibiliteit en opslag bij netverzwaring betrokken worden.

[Netbeheer Nederland] is het daarmee eens en dat is onderdeel van het Besluit congestiemanagement, dat op 26 november in werking treedt.

[ACM] stelt dat realisatiedatum 1 maart 2027 impliceert. Hij hoort ook 'wensweek' en vraagt wat acceptabel zou zijn, zoals een kwartaal. Wat zou een acceptabele middenweg zijn voor een datum?

[Holland Solar] vindt het daarbij belangrijk dat een 'wensweek' ook die betreffende week van afronding moet zijn.

[Bouwend Nederland] wil de gedachte van een week zeker in stand houden. Als er congestie speelt kun je naar kwartaal als grove aanduiding gaan. Een periode van twee maanden is ook prima.

[Netbeheer Nederland] stelt dat als het kwartaal daadwerkelijk in de buurt komt een week genoemd moet kunnen worden.

[Stuurgroep NAL] zou dat ook heel werkzaam vinden: in eerste instantie een kwartaal en daarna een week. Van exploitanten van snellaadstations weet zij dat zij zelf hun werkzaamheden precies moeten plannen op wanneer die aansluiting komt. Ze kunnen bijvoorbeeld de bovengrondse werkzaamheden maanden van tevoren doen. Een week is heel fijn.

[Energie Samen / NWEA] nuanceert het begrip wensweek, welke term nu volgens hem verkeerd wordt gebruikt. Een termijn eindigt in een bepaalde week. Een wensweek gaat erover onderling overeen te komen dat er een week verderop in de tijd komt: die is nog niet nodig, want we zijn zelf nog bezig. Dat is dan die wensweek. Dat wil hij in definities onderscheiden.

[Liander] benadrukt dat Liander in haar voorstel te hebben genoemd als het om lange termijninvesteringen gaat te willen werken met een indicatieve periode. Q1 2027 is nog vijf jaar en daarbij zijn er nog veel afhankelijkheden. Voor zulke lange termijnen stelt Liander voor om met een indicatieve termijn te werken. Als men dichterbij komt kan men kijken naar een kwartaal of een week.

4. **Tweede consultatievraag: beletredenen.**

[ACM] leidt in dat het ontwerpbesluit aangeeft het mogelijk te willen maken dat netbeheerders zich op overmacht beroepen. Daaraan is geen nadere invulling gegeven. ACM wil het daar bij jurisprudentie van de civiele rechter houden.

Te zien is dat interne factoren niet tot overmacht hebben geleid, maar alleen externe factoren dat hebben gedaan. Personeelsschaarste is geen reden tot overmacht. Dat is al deels meegenomen in het opschuiven van de termijn van 18 naar 40 weken.

Gemaakte opmerkingen door afnemers en Netbeheer Nederland daarover zijn dat de bestuursrechter anders dan de civiele rechter kijkt en daarom eisen wel moeten worden opgenomen.

Zijn concrete vraag is wat de aanwezigen we fout vinden aan de huidige jurisprudentie. En dat is dan vooral de vraag aan de partijen die zeggen dat die verschillend is geïnterpreteerd en wat dan wel expliciet opgenomen moeten worden als reden voor overmacht voor een netbeheerder?

[Energie-Nederland] sluit aan bij datgene wat [ACM] heeft aangegeven. Zij wijst erop dat overmacht ziet op specifieke omstandigheden. En dat betekent dus naar haar idee nooit specifieke overmachtsituaties in een code op te nemen, omdat het altijd gaat om specifieke en individuele omstandigheden, die 'never nooit' voor alle gevallen gelijk zijn. Je kunt dus nooit zeggen dat in deze omstandigheden er altijd sprake is van overmacht. Dus Energie Nederland is absoluut tegen het noemen van individuele beletredenen en sluit zich volledig aan bij de jurisprudentie.

[NAL-regio's] merkt op dat de NAL-regio's zien dat er bij het realiseren van netaansluitingen allerlei invloeden zijn buiten de invloedssfeer van de netbeheerder, waardoor er vertraging kan optreden. Als hij kijkt naar arbeidscapaciteit, dat inderdaad meer aan een landelijk of internationaal probleem is, denkt hij dat dat geen goede beletreden is. Er zijn manieren om gebrek aan arbeidscapaciteit op andere manieren op te vangen. Er kan slimmer gewerkt worden. Met de ELAD, de vertegenwoordiger van de netbeheerders in de NAL, is voor zowel gemeenten, laadpaalexploitanten en netbeheerders een goede lijst met maatregelen geïdentificeerd waardoor er slimmer gewerkt kan worden en waardoor sneller kan worden aangesloten. Dus ook met minder inzet. Dus een algemeen breed tekort aan arbeidscapaciteit zou niet volledig het belangrijkste drukmiddel om wel snel te werken weg moeten halen.

[Netbeheer Nederland] vindt dat wat juridisch als overmacht geldt lang niet alle situaties buiten de invloedssfeer van de netbeheerder dekt, die wel degelijk invloed hebben op de termijn, waarna een aansluiting gerealiseerd zou worden. Vandaar dat Netbeheer Nederland die beletredenen juist wel wil. Overmacht is niet specifiek genoeg, er zou dus respijt moeten zijn voor al die situaties waar een netbeheerder geen invloed op heeft, bijvoorbeeld een plots veel langer durend vergunningstraject, maar die dus wel degelijk voor de oplevertermijn invloed hebben.

[VEMW] voegt aan het punt van [NAL-regio's] toe dat diens positie wordt gesterkt door het feit dat in meerdere rechterlijke uitspraken is bevestigd dat arbeidscapaciteit binnen de invloedssfeer van de netbeheerders ligt.

[Energie Samen / NWEA] vult aan dat voor Energie Samen de rode draad is dat het daarvoor niet alleen maar over de aansluittermijn qua lengte gaat, maar ook over de duidelijkheid voor de leden, over wanneer die aansluiting opgeleverd wordt. Er is volgens hem eigenlijk sprake overmacht in tweeën. Er is overmacht die je van tevoren al weet. Die gaat dan over dingen als personeelstekort en die andere dingen waar je niks aan kunt doen als netbeheerder, de factoren die invloed zouden hebben. En er is de situatie van een bekende aansluittermijn en er een vergunningsprocedure blijkt tegen te vallen. Dan is het wel heel erg belangrijk heel helder en duidelijk en vaak te communiceren met de aanvrager over wat er aan de hand is.

Dus enerzijds gaat het om het punt of je dat al dan niet kunt opvoeren. Maar anderzijds gaat het om veel communiceren als er overmacht optreedt.

[ACM] vraagt of de sector wenst aan de hand genomen te willen worden bij de vergunningaanvraag en het traject. Kan dat een oplossing zijn voor het vraagstuk?

[NAL-regio's] zou er enorm mee geholpen zijn als aanvragers voortdurend informatie krijgen over waar het proces van een netaansluitingaanvraag zich bevindt.

[Energie Samen / NWEA] is het daarmee eens. Hij is zelf heel veel van zijn tijd kwijt met het ondersteunen van leden, juist omdat de situatie nu absoluut tegengesteld is. Dat zal ongetwijfeld door een personeelstekort komen, maar mensen horen soms gewoon een half jaar niks. Ook al hebben ze een aansluitingsopdracht gegeven.

Hij vertegenwoordigt ook een vereniging met wat kleinere aanvragers, met weinig expertise. Hij is heel regelmatig zeer gefrustreerd over de huidige praktijk. Men moet zich wel realiseren wat men nu zegt. Dat zal dan niet in twee weken geregeld zijn. Het is bijna een cultuuromslag om dat goed te regelen

[Energie-Nederland] vindt transparantie uiterst belangrijk en is daar absoluut voor. Transparantie kan volgens haar nooit een reden voor overmacht zijn. Transparantie kan begrip opleveren bij de toekomstige gebruiker.

De voorzitter vraagt of transparantie er ook voor kan zorgen dat er naast begrip ook acceptatie komt voor het overschrijden van een termijn, of dat toch een brug te ver is.

[Energie-Nederland] vindt dat een brug te ver, omdat transparantie nooit gelijk te stellen is met overmacht. Het gaat echt om een individuele situatie afhankelijk van omstandigheden.

[Holland Solar] merkt op dat de aanvrager met de netbeheerder een termijn kan afspreken die afwijkt van wat er in de code staat. Als er daarin transparantie komt denkt hij dat zo'n aanvrager veel sneller bereid is om met de netbeheerder een bepaalde termijn af te spreken, dan om die af te dwingen via de netcode. In die zin kan transparantie hulp bieden.

[NAL-regio's] heeft heel veel contact met particulieren, die vaak een laadpaal in de straat nodig hebben. NAL kan nu heel vaak alleen het antwoord geven dat het bij de netbeheerder ligt en niet te weten wanneer het gaat gebeuren. Meer informatie over wat er dan precies op dat moment bij de netbeheerder gebeurt betekent volgens hem wel vooruitgang bij het kunnen helpen van acceptatie.

[Liander] ondersteunt die transparantie wel. Liander heeft heel erg de behoefte om met die harde maximumtermijn duidelijk de redenen op te noemen die buiten haarinvloedssfeer liggen en die naar haar idee moeten kunnen leiden tot overschrijding van de termijn.

Ook al zijn die in de code genoemd, dat ontslaat niet van de verplichting om juridisch ook te motiveren en te onderbouwen waarom die omstandigheden zo geweest zijn. Dus in die zin is zij het niet helemaal met [Energie-Nederland] eens om de redenen niet op te schrijven. [Energie-Nederland] wil alleen hetgeen juridisch als overmacht geldt ook als overmacht accepteren. Liander wil meer, maar zal nog steeds dan wel juridisch moeten kunnen motiveren dat die omstandigheden daar zo zijn geweest, en dat Liander die niet kan helpen en dat die niet aan haar schuld liggen.

De voorzitter stelt vast dat netbeheerders beletredenen willen opnemen, wat hij zich uitgaande van hun positie wel kan voorstellen. Het zal dan wel een limitatieve lijst worden. Niet alles kan men echter voorzien. Hij vraagt hoe netbeheerders willen laten omgaan met een niet voorziene situatie.

[Netbeheer Nederland] meent dat er een geldige reden moet zijn als iets niet in de invloedssfeer van de netbeheerder ligt. Dat moet dan inderdaad wel aangetoond worden. Het moet ook juridisch steekhoudend zijn dat de netbeheerder niet verweten kan worden dat die er niet aan heeft gedaan wat hij had kunnen doen.

De voorzitter wijst erop dat de rechter menigmaal heeft gezegd dat arbeidstekort wel binnen de invloedssfeer van de netbeheerder ligt. Daarvan zeggen netbeheerders dat dat wel een beletreden is. Hij vraagt hoe netbeheerders dan naar dat soort situaties kijken.

[Netbeheer Nederland] lijkt het alsof de indruk bestaat dat netbeheerders dat helemaal niet doen. Hij heeft net gehoord dat er ontzettend veel gebeurt aan werving en selectie en reclame maken, tot aan lessen in de basisschool, het zoeken van statushouders en dat soort dingen. Wat binnen de macht ligt van de netbeheerder, dat doet de netbeheerder ook. Maar ook een netbeheerder kan de wereld niet veranderen zoals die op dit moment is. Het is bepaald niet de enige sector waarin er een groot tekort is aan personeel. Dus er is een grens van wat in redelijkheid gedaan kan worden aan een probleem. Zou een netbeheerder kunnen worden verweten niet alles eraan te doen wat hij kan, dan is er een punt. Dan is het personeelstekort misschien geen overmacht. Maar volgens hem doen de netbeheerders er binnen hun macht van alles aan om maar aan personeel te komen.

De voorzitter verwijt de netbeheerders dat ook niet. De rechter heeft wel een constatering gedaan. Er zijn situaties waarover partijen het niet eens zijn. Er zijn meningsverschillen over wat al dan niet binnen de invloedssfeer van een netbeheerder valt. Daarom zijn er zoveel rechtszaken over. Hoe zou men daarmee dan moeten omgaan volgens de netbeheerders?

[Liander] denkt dat de rechter een keer overstag zal gaan en wel degelijk zal zeggen dat het gaat om juridische overmacht. Problemen worden nu namelijk overal heel erg groot en nijpend. Liander wil graag duidelijkheid hebben in de code en heeft daarom omstandigheden zo goed mogelijk benoemd, die nu in de praktijk vaak tot termijnoverschrijdingen leiden. Als Liander kan aantonen daaraan alles te hebben gedaan, dan hoort dat volgens Liander niet tot haar risico te komen. Dat gaat verder dan juridische overmacht.

De voorzitter concludeert dat dat wel zal leiden tot verdere juridische discussie over situaties die al dan niet binnen de macht van de netbeheerders vallen.

[Energie-Nederland] wijst op de aard van overmacht. Degene die er een beroep op doet moet bewijzen dat in deze specifieke omstandigheid niet aan hem of haar te wijten is dat deze situatie zich voordoet. En dat kan bij elke situatie aan de orde komen, dus die hoeft je niet specifiek te benoemen. Dus als jij als netbeheerder kunt bewijzen dat je er alles aan hebt gedaan om aan personeel te komen en dat niet lukt, dan zou dat in een bepaalde omstandigheid wellicht tot overmacht kunnen leiden. Maar dat ligt in de aard van de het juridische begrip overmacht. Dat een rechter wellicht een keertje omgaat vindt zij wel heel gemakkelijk gezegd. Iedereen is altijd overtuigd van het eigen standpunt.

[Vereniging Doet] geeft het voorbeeld dat een van de grotere leden van Vereniging Doet een keer capaciteit beschikbaar heeft gesteld om een netbeheerder te ondersteunen. Dat lid merkte toen dat die capaciteit op hetzelfde moment bij de netbeheerder werd afgeschaald, waardoor het probleem niet werd opgelost. Hij denkt dat bij meer afnemers ook wel de bereidheid bestaat om indien mogelijk te ondersteunen in capaciteit, maar dat moet dan wel in goed overleg gebeuren en tot een resultaat leiden.

[Energie Samen / NWEA] vindt het lastig dat door zo'n beletreden op personeelsschaarste in de code op te nemen sprake is van een soort open einde. Hij zou er meer voor voelen om de huidige omstandigheden in de lengte van de termijn uit te drukken. Met de huidige actuele personeelsschaarste kun je als netbeheerder iets doen en dat moet dan terugkomen in bijvoorbeeld een factorafhankelijke oplevertermijn, waarbij die factoren blijkbaar in het begin wat zwaarder moeten zijn, omdat je een beperkt aantal mensen hebt. Als het lukt om slimmer te werken en meer mensen naar je toe te trekken resulteert dat in een bijstelling. En dan is het geen open einde. Als personeelstekort een beletreden is kun je altijd zeggen dat er te weinig mensen zijn en een termijn niet gehaald hoeft te worden. Eerder is hij geneigd personeelsgebrek niet specifiek te benoemen, maar te zorgen dat op enige manier te verwerken in wat nu mogelijk is.

[Holland Solar] vraagt wie kan constateren of een netbeheerder voldoende doet om aan personeel te komen.

[VEMW] komt terug op iets wat [Netbeheer Nederland] eerder benoemde. Geparafraseerd werd gesteld dat 'jullie wel redelijk makkelijk zeggen dat het binnen onze invloedssfeer ligt'. Hij vindt niet dat afnemers makkelijk stellen dat het personeelsbeleid van de netbeheerder en het voorzien in voldoende personeel binnen hun invloedssfeer ligt. Dat is iets wat binnen hun verantwoordelijkheden ligt. In 2013 hebben netbeheerders in het Energieakkoord aangegeven te borgen dat er voldoende transportcapaciteit is en dat dat geen knelpunt zal vormen in de energietransitie. Onderdeel van die toezegging was dat zij tijdig zouden inzetten op voldoende personeel. De afgelopen negen jaar was er dus al enige tijd om aan werving te doen. Die tijdigheid van het beginnen met die actie is meer het verwijt dat afnemers terecht kunnen maken, dan dat er nu niet genoeg gebeurt. Daarbij nuanceert hij dat hij bijvoorbeeld nog geen spotjes heeft gezien voor werving van personeel bij de netbeheerders. Dat is echter niet het primaire verwijt.

[Stedin] is zelf vanaf 2006 met arbeidsmarktcommunicatie bezig geweest en bij een aantal campagnes betrokken geweest. Niet dat Stedin landelijk op tv is verschenen, maar er is waanzinnig veel gedaan, al veel langer dan sinds 2013, om personeel te binden en op te leiden. Er zijn eigen bedrijfsscholen, omdat wat er wordt afgeleverd vanuit het onderwijs vaak niet voldoende is. Stedin heeft al jaren projecten met zij-instromers, die van de installatietechniek komen en worden verleid om bij Stedin aan de slag te gaan. Stedin werkt samen met het UWV en struint naar langdurig werkloze mensen met competenties om hen opleidingen aan te bieden. Er is ook interne samenwerking met ROC 's. Stedin is zelfs met basisscholen aan de slag gegaan om te kijken of kinderen zijn te interesseren om op termijn techniek te kiezen. Dus er wordt waanzinnig veel gedaan en het beeld dat er nu impliciet geschetst is, dat Stedin als netbeheerder niet genoeg doet, weerlegt zij.

[Bouwend Nederland] wijst erop dat het de komende jaren heel slecht zal gaan met de bouw wegens het stikstofbesluit. Er komt dus capaciteit beschikbaar.

[Stuurgroep NAL] erkent dat soms het bedrijfsleven ook kan helpen om tekorten op te lossen. Zij vraagt wat in het totale systeem kan helpen om wel de juiste mensen te krijgen.

[Stedin] kijkt ook naar steeds meer uitbesteden en samenwerking met waterbedrijven om te plannen, in te kopen en capaciteiten beter te kunnen gebruiken. Die initiatieven worden ook ontplooid. Er wordt dus ook buiten de netbeheerder gekeken.

[Energie Samen / NWEA] brengt zelfaanleg onder de aandacht, altijd een ingewikkeld onderwerp om tussen de netbeheerder en marktpartijen te bespreken. Dat heeft in het verleden 'cowboynetten' opgeleverd, maar dat zou serieus moeten worden bekeken. Wat is in die keten te bereiken als men dat op een slimme manier zou doen met behoud van kwaliteit?

[VEMW] vult aan dat in de Energiewet de ruimte voor eigen aanleg mogelijk wordt ingeperkt. Als men niet aan eigen personeel komt kunnen afnemers kijken of hen dat zelf lukt. Dan moet men wel zorgen dat daarvoor juridische ruimte beschikbaar blijft.

[Stedin] vraagt of [Energie Samen / NWEA] de Right tot Challenge bedoelt, die namelijk wel degelijk is onderzocht door het ministerie.

[Energie Samen / NWEA] antwoordt dat zelfaanleg nog niet echt goed in de diepte is onderzocht. Het gesprek daarover is wel eens aangeraakt enkele jaren terug, ook in samenspraak met het ministerie.

5. Derde consultatieaanvraag: informatie/vlekkenplan

[ACM] heeft over het vlekkenplan geen concrete ideeën gezien, maar er zou een format zijn waarbij eventueel tegen betaling al een cluster wordt aangemeld bij een netbeheerder. Als de aanvraag daadwerkelijk wordt gedaan zou een kortere aansluittermijn gelden. Het is een andere manier van aanvragen. Een aanvraag dient geen 18 weken, maar korter, zoals 10 weken.

[Stuurgroep NAL] vindt dat een interessante gedachte, maar vraagt wat daarvoor precies nodig is. Er worden al prognosekaarten gemaakt. Voor laadinfrastructuur zijn op postcode 4-niveau schattingen gedaan. Op basis daarvan kunnen heel makkelijk dit soort gegevens aangeleverd worden. De vraag is of het nog preciezer of secuurder moet. Het zou dan best een werkbare vorm kunnen worden.

[Energie-Nederland] begrijpt de vraag niet zo goed en ziet strijd met het discriminatiebeginsel.

[VEMW] kan de vraag moeilijk beantwoorden zonder overleg met zijn VEMW-leden.

[Bouwend Nederland] merkt op dat de bottleneck in de netverzwaring vaak het onderstation is. Als je daarmee begint op grond van een aanvraag die eraan komt, zonder dat je weet waar het toekomstige kabeltracé komt, boek je bij de concrete aansluitaanvraag een heleboel tijdswinst. Netcapaciteit of delen van het bovenliggende net zijn niet meer het risico, dat hiermee sterk te reduceren is. Hoe dat juridisch past is niet zijn vakgebied.

[ACM] wijst erop dat er geen discriminatieprobleem is, omdat het gaat om een ander type aanvraag. Een geclusterde aanvraag op een bepaalde manier kun je als een andere aansluiting zien dan een andere aansluiting. Dat punt wil hij wel meenemen.

[NAL-regio's] vindt het een erg interessant voorstel, maar vraagt wat zo'n cluster vormt, wanneer iets een cluster is, wanneer dat bij elkaar hoort en in welke mate dat kan werken, gezien de geografische diversiteit waarmee men te maken heeft.

[ACM] vraagt welke informatie netbeheerders zou helpen om hun investeringen ofwel aansluitingen efficiënter te kunnen inrichten en welke informatie daar specifiek van afnemende partijen dan voor nodig zou zijn. Dus dat is een wat algemenere vraag dan de eerder gestelde vraag.

[Netbeheer Nederland] reageert dat wat [ACM] presenteert aansluit bij de eerdere oproep van Netbeheer Nederland om met projectplannen naar haar toe te komen, zodat er vroegtijdig op te anticiperen is. Zowel in termen van netverzwaring als voorbereidende werkzaamheden voor de specifieke aanleg van de aansluitingen.

Hij weet alleen niet of het de vorm moet aannemen van de korting op die 12 of 18 weken. Je zou ze ook kunnen poneren als de minimale voorwaarde voor die 12 of 18 weken in geval van een geclusterde aanvraag.

Vervolgens gaat hij in op de vraag welke specifieke informatie netbeheerders dan moeten hebben. Daarvoor kijkt hij naar de vertegenwoordigers van de netbeheerders die gezien hun ervaring meer specifiek op kunnen antwoorden.

[Liander] merkt op dat een plan waaraan verder nog moet worden gewerkt met enige regelmaat ertoe leidt dat dat niet doorgaat. Als er een daadwerkelijke aanvraag wordt gedaan voor een aansluiting en daarvoor moet worden betaald, dan is het ook serieus. Dus Liander zoekt ook een beetje naar waar voor haar de zekerheid zit dat projecten ook doorgaan als een enorme investering in een onderstation wordt gedaan.

[Bouwend Nederland] kent in de praktijk van het aansluiten de variant van de projectmeldingen. Bij investeringen bepaalt de papieren voorbereiding en niet de fysieke uitvoering een heel groot deel van de totale doorlooptijd. Je kunt trafo's bestellen, want die zijn toch in hoge mate gestandaardiseerd. Je kunt ook de voorbereiding doen, maar als je die trafo feitelijk investeert en neerzet wil je zekerheid wil hebben. Die fase daarvoor is qua kosten veel beperkter. Misschien moet daartegenover ook enige vergoeding staan om een minimumzekerheid te creëren.

[Liander] gaat het om de technische inzet van personeel, dat er heel beperkt is. Dat is ook een punt voor Liander.

[Bouwend Nederland] heeft vandaar begrip voor enige borging daarvan.

[Energie Samen / NWEA] ziet hier twee vragen door elkaar lopen. Enerzijds gaat het over welke informatie nodig is om beter verzwaring te kunnen plannen. En anderzijds welke informatie nodig is om te kijken hoe serieus een bepaalde aanvraag is. Dat zijn twee verschillende soorten informatie. Dat ziet hij ook in de vraagstelling terug. Energie Samen heeft gereageerd in principe elke aanvraag als een serieuze aanvraag te beschouwen, maar je moet wel terug naar de bron.

In een ander verband was er ook discussie over 'use it or lose it'. Om te kijken of er spookcapaciteit in het net is zul je als netbeheerder het gesprek met een partij moeten aangaan of die ooit van plan is om zijn capaciteit te gaan gebruiken. Je hebt projecten die heel serieus zijn, die in een RES staan, die in een gemeente gewenst zijn. Dat is heel duidelijke informatie, waarmee je iets kunt. Dat is nog geen aanvraag, maar je kunt daar wel een kansberekening op loslaten waartoe dat kan leiden in dat gebied. Hij vermoedt dat dat ook al gebeurt, maar dat is voor Energie Samen niet zo transparant. Het onderscheid tussen deze twee soorten informatie vindt hij heel belangrijk.

[Holland Solar] stelt dat of je gaat investeren niet afhankelijk is van de klant, maar van investeringsplannen waarop je scenario's gaat toepassen. Die zijn niet alleen afhankelijk van die klantaanvragen. Hij ziet het verband met de klantaanvragen niet zo.

De voorzitter licht toe dat veel klantaanvragen zullen leiden tot verzwaring in het net, wat een logische oorzaak-gevolg is.

[Energie-Nederland] sluit zich ten aanzien van de serieuzeheid van de aanvragen volledig aan bij [Energie Samen / NWEA]. Je moet uitgaan van het principe dat de aanvrager serieus is.

Op betalen voor een versnelling kauwt zij nog en daarover vraagt zij zich af of het juridisch aanvaardbaar is om een versnelling te kopen. Daarop heeft zij niet zo snel een antwoord.

[Bouwend Nederland] meent dat je een voorbereiding koopt en het effect daarvan versnelling is.

[NAL-regio's] kan er ook aan denken een voorschot te betalen van de normale kosten van de netaansluiting. Je betaalt dus niet meer, maar een deel eerder.

De voorzitter vraagt zich af of daardoor kapitaalkrachtige partijen eerder aan de beurt zijn en of dat een wenselijke situatie is.

[Bouwend Nederland] stelt dat het nu al zo is dat beter georganiseerde kapitaalkrachtige partijen eerder aan de beurt komen.

De voorzitter vindt dat geen antwoord op zijn vraag wat een wenselijke situatie is.

[Bouwend Nederland] vindt dat uiteindelijk niet wenselijk.

[Energie Samen / NWEA] spreekt uit dat het uitermate niet wenselijk is dat grotere kapitaalkrachtige partijen eerder aan de beurt komen, zeker voor de wat kleinere partijen die hij vertegenwoordigt. Dat zou men maatschappelijk gezien ook niet moeten willen. Het is helaas wel de huidige situatie dat partijen zich daartoe gedwongen voelen en blijkbaar daartoe ook de ruimte vinden.

[ACM] wijst erop dat het risico van eerder betalen is dat je bij het niet afmaken van het proces ook je geld kwijt bent.

[Energie Samen / NWEA] neemt de gelegenheid te baat om iets wat niet is geagendeerd aan de orde te stellen, de rol van ACM zelf. In zijn praktijk merkt hij regelmatig dat er opdrachten voor aansluitingen worden gegeven, waarbij leden van Energie Samen het bos in worden gestuurd. Dan is eigenlijk de enige mogelijkheid om je recht te halen een geschilbeslechting bij ACM aan te gaan. En dat duurt dan lang, terwijl het dan soms om zonnedaken gaat die al klaar zijn en al een aansluiting hadden moeten hebben, of in ieder geval binnen zoveel weken. Als je dan 40 weken verder bent vanwege die geschilbeslechting gaan mensen daar niet eens aan beginnen, want dat is een hoge drempel. Dus ACM zou voor dit soort situaties iets snellers moeten faciliteren dan die geschilbeslechting. Dat noemt hij bijvoorbeeld een loket, zodat mensen sneller kunnen vragen hoe iets zit en wat nou hun recht is. En dat ACM dan ook meer ziet wat daar dan aan de hand is. Van ACM krijgt hij de reactie dat er geen geschilbeslechtingen worden aangevraagd en zij ook niets ziet. Het gaat dus dan over hoe dit is georganiseerd. Hij zou dus graag een veel snellere vorm zien.

De voorzitter zegt dank voor die suggestie. Het feit dat een termijn niet gehaald wordt betekent niet dat wanneer ACM zegt dat de termijn moet worden gehaald dat geen gevolgen heeft voor andere partijen in de huidige situatie. Dat betekent niet dat het een juiste situatie is, maar het betekent niet dat het probleem op magische wijze is opgelost. Daar is ook begrip voor.

Er zijn meerdere mogelijkheden. Men hoeft niet gelijk naar geschilbeslechting te gaan. Men kan een handhavingsverzoek indienen. Dat is een vergelijkbaar traject. Signalen kunnen bij ACM op verschillende manieren gemeld worden, zoals bij het bedrijvenloket van Consuwijzer. Daarmee kan ook contact worden opgenomen. Er werken daar voldoende capabele mensen om het recht dat een toekomstige afnemer heeft uit te leggen. Daarom roept hij zeker op om daarmee contact op te nemen.

[Energie Samen / NWEA] zal naar het bedrijvenloket van Consuwijzer.nl kijken. Het gaat hem niet zozeer om de termijn, maar om de manier waarop er al dan niet gecommuniceerd wordt. Als je het

als netbeheerder niet haalt moet je dan aan partijen dat duidelijk maken. Dat is dan vaak acceptabel en dan kan er misschien een langere termijn uitkomen. Als netgebruiker word je het bos in gestuurd, zeker als je de branchevereniging niet weet te vinden. Daar moet je je recht kunnen halen, of in elk geval informatie kunnen vinden waarop je recht hebt en wat de plicht van de netbeheerder is. Dat is op dit moment niet goed georganiseerd in Nederland.

De voorzitter denkt dat ACM die opmerking ter harte zal nemen. Hij denkt dat netbeheerders partijen wel wijzen op de mogelijkheden die er zijn. Misschien kan dat beter. Ze verwijzen wel naar ACM bij situaties die zij niet kunnen oplossen.

[Energie Samen / NWEA] stelt dat wat hij ziet wel gekleurd wordt door wat op hem af komt. Dat zijn precies de situaties waar het niet goed gebeurt. Ongetwijfeld zijn er heel veel situaties waar het wel goed gebeurt.

[Holland Solar] vraagt of het helpt als de gevolgen van het niet halen van de aansluittermijn worden gecodificeerd, bijvoorbeeld middels een boeteclausule.

De voorzitter antwoordt dat dat in principe al is gecodificeerd. Als een netbeheerder een overtreding begaat heeft ACM daar toezichthoudende en sanctionerende mogelijkheden voor. Over hoe ACM die codificatie toepast doet hij nu geen uitspraken.

[Energie-Nederland] sluit zich aan bij de oproep van [Energie Samen / NWEA]. Ook haar bereiken redelijk vaak verzoeken. De termijnen die ACM hanteert zijn op zijn zachtst gezegd erg lang, ruim buiten de twee keer zes weken. Dat kost aanvragers vreselijk veel moeite om daaraan mee te doen.

De voorzitter neemt die oproep mee.

[VEMW] doet een suggestie in navolging op wat nog werd besproken over de informatiebehoefte van netbeheerders. In de afgelopen weken heeft hij een paar keer met leden van de Vereniging Online om tafel gezeten, waarbij zij over de verplichting vanuit hoofdstuk 13 van de Netcode om gegevens aan te leveren, een tienjaarsprognose, zeiden daarover niets in te vullen, omdat ze daaraan dan aan gehouden zouden kunnen worden. Misschien dat het winst oplevert om aangeslotenen nog iets meer te informeren over wat die verplichting precies inhoudt. Dat kan netbeheerders ook meer zekerheid geven over de toekomstige transportbehoefte.

De voorzitter neemt die oproep mee. Hij dankt de aanwezigen voor hun komst en input. Het verslag van de hoorzitting krijgen partijen over circa een maand in hun digitale box. Veranderingen daarin zijn niet mogelijk. Als partijen dingen zien die niet kloppen kunnen zij die ACM toesturen, waarna het aan het dossier wordt toegevoegd. Hij sluit de hoorzitting om 12.30 uur.
